Влада - Радам !

Голос України

Газета Верховної Ради України

№ 51 (801) ♦ Субота, 19 березня 1994 року ♦ Ціна договірна

Продиктовано в номер

Напад на депутата ВР Криму

Ввечері 16 березня в селищі Роздольному (Республіка Крим) вчинено бандитський напад на депутата ВР Криму Івана Ходикіна. Двоє невідомих о 20.30 увірвалися в квартиру. Один тримав пістолета, а другий з особливою жорстокістю бив Ходикіна. Дружина викликати міліцію не змогла.

І. Ходикін живе надзвичайно скромно, не займається ніякою комерційною діяльністю, він — помічник народного депутата України Анатолія Гаврилова, котрий, як і сам Ходикін, послідовно відстоює ідею збереження Криму у складі України.

Центрвиборчком просить: не тисніть на комісії

Центрвиборчком Криму, обговоривши звернення президента Ю. Мєшкова до виборців, об'єднань, громадян, профспілкових організацій, трудових колективів і виборчих комісій, заявив, що організація роботи виборчих комісій є винятковою компетенцією ВР Криму.

Як підкреслив у розмові з нашим кореспондентом заступник голови Центрвиборчкому Криму Ю. Сахаров, «ми вдруге вирішили, що указ президента Республіки Крим про проведення опитування громадян є протизаконним і не підлягає виконанню».

Протичовнові навчання на ЧФ

Ввечері 17 березня поблизу берегів Криму розпочалися широкомасштабні навчання Чорноморського флоту, які мали на меті відпрацювати методи ведення боротьби з підводними човнами умовного противника за активної протидії авіації. На ранок 18 березня у навчаннях вже брали участь 25 кораблів, 2 підводних човни і 5 допоміжних кораблів, які зайняли район від Донузлава (західне узбережжя) до Керчі (східне). Навчання проводяться за погодженням з МО Росії. Як повідомили нашого кореспондента в прес-центрі МО України, командування ЧФ про ці навчання МО України не повідомило.

Закладено надійну основу

Завершився офіційний візит до Чеської Республіки міністра закордонних справ України А. Зленка. Відбулися його переговори з главою чеського зовнішньополітичного відомства Й. Зеленцем, а також з прем'єр-міністром В. Клаусом.

Протягом візиту парафовано Договір про розвиток дружби і співробітництва двох країн. Укладено також угоди про економічну співпрацю та взаємний захист інвестицій. На думку А. Зленка, підписані в Празі документи закладають надійну договірно-правову основу для поглиблення співробітництва двох сусідніх держав.

Діалог триватиме

Завтра ввечері до Києва прибуває міністр оборони США Уїльям Перрі. Як повідомив прес-центр МО України, перебування У. Перрі в нашій державі буде присвячене поглибленню конкретної співпраці в рамках угоди, підписаної нещодавно у Вашингтоні між міністерствами оборони двох держав. Зокрема, йдеться про надання допомоги у здійсненні конверсії в Україні та знищенні української ядерної зброї. У. Перрі проведе переговори з міністром оборони України В. Радецьким. Обидва міністри підпишуть ряд угод про співпрацю. Програмою візиту У. Перрі передбачені також його зустрічі з керівництвом України.

Христофор ГРУША, незалежний оглядач

ВЕСНА ЯК ПУНКТ ПРОГРАМИ

Дуже схоже (хоч воно, можливо, й не так), що наша передвиборча кампанія рухається за якимись стандартними інструкціями, купленими в одному й тому ж кіоску. Знаєте, є ото такі брошурки для початківців — «Як маринувати печериці в домашніх умовах» або «Кама-сутра» з малюнками? І знаєш же, що серед кандидатів у депутати є люди хороші й розумні, але як уявиш собі, що кожен з них готується до зустрічі з тобою, виборцем, водячи пальцем по своїй, вибачте на слові, «Кама-сутрі» — так і відпадає охота йому вірити. Хоч би хтось, нехай і не геній, узяв та й зламав ту абсурдну схему...

На цьому фото — один з таких. У нього — свої правила гри. Стоїть на вулиці зі своїм плакатом, сміється. Цікаво, що першими до нього, як я помітив, підходять жінки бальзаківського віку, питають тихенько: «Невже... обіцяєте?» От і є контакт. В усякому разі, цей пункт своєї програми він виконає.

Звичайно, інші пункти його програми — цілком серйозні. Щоправда, ми перестали довіряти художникам — звідтоді, як вони перефарбували нашу дійсність з червоного на жовто-блакитне, а потім виявилось, що на більше не вистачило ні фарб, ні фантазії. Як Дмитро ламатиме цю недовіру — то вже його турбота.

У мене до нього було одне запитання: «Який твій корпоративний інтерес? За кого, коротше, стоїш?» Він відповів: «За середній клас — якого у нас нема. Але якщо його не буде — не виживуть і художники. Навіть якщо настане весна...»

Фото Олександра КЛИМЕНКА.

Чутки про політичну смерть В.Савіна перебільшені

Як заявив у редакції «ГУ» перший секретар ЦК ЛКСМУ В.Савін, чутки про виключення його з комсомолу не відповідають дійсності: з ним це зробила група, «яка нікого з молоді не представляє і здатна тільки охороняти комуністичні мітинги». Зі слів В.Савіна стало відомо, що в Україні є принаймні три комсомоли. Один, керований ним, на засадах рівноправності і партнерства співпраце з Соцпартією, два інших жорстко контролюються комуністами — Компартією та незареєстрованою ВКП(б) — і хочуть, як і колись, «бути резервом». Комуністичні комсомольці й виключили соціалістичного В.Савіна з комсомолу. «Я не хочу бути нічиїм резервом. Ми працюємо самостійно, тому й критикують мене з усіх боків: комуністи — за участь у захисті російського »Білого дому», більшовики — за зв'язки з В.Жириновським, а націоналісти і демократи — за все разом», — резюмував В.Савін.

Вл. інф.

Заява прес-служби Президента України і Кабінету Міністрів України

Передвиборний марафон вступає в завершальну фазу. Звідси очевидна напруженість боротьби кандидатів у народні депутати за місце в парламенті. Однак під час дебатів у засобах масової інформації, зустрічей з виборцями деякі висуванці використовують метод нагнітання нездорових пристрастей проти Президента України.

Зокрема, активно й цілеспрямовано мусуються чутки, що Леонід Кравчук має дачу в Швейцарії. Мета цих інсинуацій зрозуміла: «викриваючи» таким чином всенародно обраного Президента, намагаються зобразити себе борцями за інтереси трудового народу.

Прес-служба Президента України і Кабінету Міністрів України заявляє: ця тема не нова. У складні періоди в історії незалежної України вона вже випливала. До Президента України, в засоби масової інформації і раніше зверталися люди за роз'ясненням пліток стосовно так званих «дачних питань».

І Президент, і засоби масової інформації теж неодноразово повідомляли, що ніякою власністю за межами нашої держави Леонід Кравчук не володіє і не має наміру володіти. В Україні як Президент він користується нормами, визначеними главі держави відповідним рішенням Верховної Ради.

Прес-служба Президента України і Кабінету Міністрів України уповноважена заявити, що й нинішні подібні «відвертості» щодо швейцарської дачі є ніщо інше, як недолугі, провокаційні домисли тих, хто хотів би нечесними методами завоювати політичний капітал.

Це стає ще більш зрозумілим, коли врахувати, що є дуже прості, але ефективні засоби перевірити такі повідомлення. Для цього слід просто звернутись до компетентних швейцарських органів чи в самій Україні (мається на увазі посольство), чи за її межами і згідно із законами Швейцарії одержати необхідну інформацію.

(УКРІНФОРМ).

Депутатство — дах надійний

С. Ратушняк теж обіцяє дешеву горілку

Наприкінці березня минулого року працівники управління боротьби з організованою злочинністю по Закарпатській області викрили групу у складі 14 осіб, кістяк якої становило командування Західного району протиповітряної оборони та керівництво і матеріально- відповідальні особи Мукачівського АТП № 12160, що спеціалізується на міжнародних перевезеннях.

За кілька місяців під мудрим керівництвом доблесних генералів і полковників було викрадено 140 тонн бензину та дизпального, що їх перепродували названому автопідприємству. В тому ж напрямку зникали й крадені ЗІЛи. Разом новоявлені «захисники» України, присягнувши їй на вірність, поклали до широких армійських кишень 31 тисячу німецьких марок, 1,5 тисячі доларів США, майже 400 тисяч карбованців. Може, начальник АТП Михайло Данайканич та його підлеглі пішли на таку «операцію», керуючись державними мотивами: щоб не простоював довірений їм транспорт? Коли б хоч так. Натомість одержане «ліве» пальне розпродували, зрозуміло, за дешевими цінами чи дарували, зрозуміло, сановитим приятелям. І не лише бензин, а й запчастини до автомобілів.

Реалізували пальне автопідприємству не тільки кмітливі військові в генеральських погонах, а й прості ефрейтори запасу. Один з них — начальник нафтосховища Рівненського управління магістральних нафтопроводів, що в селі Росоші Свалявського району, Семен Фрідман. Він оперативно «списав» на відомчу котельню 10 тисяч літрів дизпального, а його за 1600 німецьких марок реалізував АТП.

На паперах офіційним продавцем пального виступало МП «Сінкон». А воно, з'ясувалося, про це навіть не здогадувалося. Липова була й фірма «Анаконда», якій нібито виплатили 3 тисячі німецьких марок. Для незаконного оперування валютою при АТП створили фірму «Дабл'ю», теж фіктивну. Проте не лише цим грішив пан Данайканич. Слідством встановлено десятки фактів отримання ним, в основному від водіїв міжнародних рейсів, «данини» німецькими марками та угорськими форинтами. Не гребував автогенерал і горілкою, шампанським тощо.

Одне слово, за трьома порушеними кримінальними справами згаданою групою скоєно 12 злочинів. «Діло» генералів та полковників було направлено до військової прокуратури. А справу щодо дій Данайканича та Фрідмана виділили в окреме провадження.

Ось тут і настав час відкрити карти, чому так вільно почувалися в морі незаконного бізнесу ці два герої. Бо обидва — народні депутати: перший — Мукачівської районної, другий — Дусинської сільської Рад. Тобто для притягнення їх до відповідальності потрібно згоди сесій цих Рад.

Гадаєте, правоохоронці такі дозволи отримали? Зась. Депутати Мукачівської райради горою стали на захист колеги, видаючи йому чи не ангельські характеристики, а її голова Євген Матій мотивував відхилення подання прокурора «неповнотою аналізу кримінальних дій Данайканича».

Двічі добивалися потрібної згоди правоохоронці і від сесії Дусинської сільської Ради, але щоразу хапали облизня. Так і ходять собі спокійно й нині під надійною депутатською стріхою народні обранці Михайло Юрійович та Семен Ізраїльович, спостерігаючи з хитрою усмішкою спроби притягти їх до відповідальності.

З гордо піднесеною головою крокує на чергові сесії Ясінянської селищної Ради і колишня завідувачка місцевого універмагу Рахівського споживтовариства Марія Рещук. Перебуваючи ще у керівному кріслі, вона відпустила оптом рідному братові — начальникові відділу реалізації місцевої фабрики штучного хутра Степанові Демидюку 1779 кв м хутра та 245 дитячих шубок за цінами квітня минулого року, що становило майже 3 мільйони карбованців. А спритний братик крам, що призначався для жителів району, за спекулятивними цінами перепродував мешканцям інших регіонів Закарпаття та Івано-Франківщини. За що його та працівників універмагу, причетних до махінацій, притягнено до кримінальної відповідальності.

За логікою покарана мала б бути і завідувачка Марія Рещук. Прокурор району двічі направляв подання до селищної та районної Рад дати згоду на притягнення пані Рещук до кримінальної відповідальності. Мало того, працівники міліції особисто доповідали на сесіях про незаконні дії депутата. Народні обранці вголос ніби щиро обурювалися ними. Але під час таємного голосування згоди не дали. А керівництво райспоживтовариства, щоб не дратувати дракона, тихенько спровадило завідувачку на пенсію.

Свого часу правоохоронні органи порушували кримінальну справу і проти голови Данилівського СТ Хустського району Луки Ороса, котрому ставилося за провину зловживання службовим становищем та отримання хабарів, що було документально підтверджено. Але сесія Данилівської сільради, депутатом якої і понині є пан Орос, згоди на притягнення його до відповідальності теж не дала.

Постає і цілком слушне запитання: якщо депутати всіх названих вище Рад такі переконані у невинуватості своїх колег, то чому бояться, щоб це саме підтвердив і суд? Чи депутати в нас сьогодні — особливо недоторканна каста? І її представникам дозволено все те, чого не можна простим смертним?

Мабуть, що так. Чи не тому і в ході нинішньої передвиборної кампанії до заповітних захисних мандатів рвуться, м'яко кажучи, й не зовсім чисті на руку люди?

Факти? Будь ласка.

Окружна виборча комісія по Ужгородському виборчому округу № 167 зареєструвала кандидатом у нардепи України президента спільного українсько-американського підприємства «Ріо ЛТД» Сергія Ратушняка. Здавалося б, де ж тут кримінал? Та не поспішаймо з висновками. Повернімося трохи до недалекого минулого.

1992 року в Ужгороді пан Ратушняк створив мале підприємство «Ріо». А наступного дня у штаті Вайомінг (США) реєстрували фірму «Ралекс-корпорейшн», засновником якої став... той самий Ратушняк. Ось так і з'явилося на світ спільне українсько-американське «Ріо ЛТД», одноосібним президентом якого є один і той же пан. За кілька місяців 1993 року СП вивезло за кордон і реалізувало за готівку іноземним фірмам будівельного лісу та шкіри великої рогатої худоби на суму 300 тисяч доларів США. Але виручені гроші законним шляхом в Україну не повернулися. Того ж таки року С.Ратушняк від імені СП «Ріо ЛТД» та «Ралекс-корпорейшн» уклав договір з інофірмами на поставку зі Словаччини горілки «Кайзер». Платив президент готівкою, бо операцій за валютним рахунком СП не провадило. Може, саме тому одна пляшка обходилася ділкам від 40 до 60 центів. Поставки оформляли на підставі фірми. Звісно, продукція до них не доходила. Розвантажували на складах СП, а відтак реалізовували продукцію по одному долару за пляшку. Виручку приховували й не оприбутковували.

Виявлено також факти підроблення рахунків-фактур на імпортовану продукцію, що давало можливість різко знижувати сплату в'їзного мита. Ухилялись від податків і за допомогою «липових» документів про іноземні інвестиції. Отже, слідчий відділ УВС Закарпатської області наприкінці вересня 1993 року порушив кримінальну справу проти керівництва СП «Ріо ЛТД». Відчувши, що пахне смаленим, С.Ратушняк спішно відбув за кордон і з вересня 1993 року переховувався в Угорщині чи Словаччині. В останній, до речі, на цілком законних підставах. Бо згідно з документами МВС Словаччини, з 2 лютого 1992 року по 5 грудня 1996 року йому дозволено проживати на території цієї країни.

Тоді ж як пана Ратушняка реєструють кандидатом у депутати України як жителя Ужгорода?

А дуже просто. В 1990 році він розлучається з дружиною, «губить» внутрішній паспорт, отримує другий, одружується з громадянкою Словаччини і виїжджає з нею на постійне місце проживання до сусідньої держави. Ось таким оманливим шляхом С.Ратушняк одночасно став нібито мешканцем Ужгорода і Пряшева. Хоча свою квартиру по вул.Легоцького, 21, де був прописаний, продав ще у грудні 1993 року. А щоб часом земляки не забули спритного президента, він «ощасливив» їх ще однією витівкою: запрудив ринки та «шопи» області літровою горілкою власного виробництва (за кордоном) на ласкаве ймення «Вата» (схоплюєте?), з етикетки якої до покупців у модерній кепчині посміхається сам пан... Ратушняк.

А після реєстрації кандидатом у депутати, одержавши від чинного законодавства надійну «стріху», Сергій Миколайович приїхав в Ужгород і виступив по обласному телебаченню. Програма майбутнього нардепа зводиться насамперед до гасла: «Я вам дав дешеву горілку, каву і пиво, я дам м'ясо, хороші дороги, інше».

Цікаво, а чому не у зворотному порядку?

Ось така історія. Висновки робіть самі. Єдине, на що хотілося ще звернути увагу: не так давно Верховна Рада пропонувала «нововведення»: нардеп України не може бути притягнутий до кримінальної відповідальності без її згоди ще протягом 5 років по закінченні своїх повноважень.

Невже не досить однієї п'ятирічної «стріхи»? І чи потрібна вона взагалі?

Михайло ПАНАСЕНКО.

Київ—Ужгород—Київ.

P.S. Нещодавно Центрвиборчком скасував рішення окружної виборчої комісії про реєстрацію С. Ратушняка кандидатом у народні депутати України у зв'язку з тим, що він постійно не проживає останні два роки в Україні.

Л.Кучма та В.Гриньов готують партію

15 березня увага журналістів зосередилась на відомій організації, що особливо активно діє перед виборами, а саме: на міжрегіональному блокові реформ (МБР). У залі засідань Української спілки промисловців і підприємців відбулася прес-конференція співголів МБР Леоніда Кучми та Володимира Гриньова.

За їхніми словами, кілька днів тому на II регіональній конференції МБР у Дніпропетровську 389 із 500 представників 23 областей України поповнили ряди блоку, а В.Гриньов і Л.Кучма підписали звернення до народу України з закликом прийти на вибори і, звісно, підтримати кандидатів від МБР. «Якщо 27 березня ви не прийдете на вибори, значить, ви не хочете перемін. Якщо ви не прийдете на вибори — триватиме політика, що поставила народ на межу вимирання. Якщо ви не прийдете на вибори, отже, ви вважаєте себе гідними лише того життя, яким живете. Ми закликаємо вас 27 березня сказати «ні» ізоляціонізму та авантюрному політиканству, «ні» розвалу економіки та зубожінню народу. Ми закликаємо вас сказати «так» майбутньому України!» — йдеться у зверненні.

Об'єктом обговорення спочатку, як того й чекали, була програма, цілі й принципи МБР, а насамкінець «узялися» й за особу Л.Кучми. У багатьох викликала подив, наприклад, стаття про необхідність рівноправного статусу української та російської мов в Україні. Але обидва співголови МБР дивляться на цю проблему досить просто й спокійно: мовляв, чи варто сперечатися про такі «дрібниці», коли економіка скочується до цілковитого занепаду? Контакти з Росією, на думку МБР, мають відновитися, а Україна — повністю ввійти до економічного союзу СНД. «Ми переконані, що Росія й Україна мають стати стратегічними партнерами і союзниками», — сказав В.Гриньов.

Одним із своїх завдань у майбутньому МБР вважає і боротьбу зі злочинністю. А спосіб боротьби, за МБР, простий. «Влада має бути зосереджена в одних руках», — сказав Л.Кучма. Цікаво пояснив Л.Кучма так зване кримське питання: «Якщо в Криму зарплата 21 долар, а в Росії — 81, то й прагнення кримчан зрозуміле і пояснюме. Треба давати більше свободи регіонам, але це не означає, що треба створити в Україні 25 Кримів». А В.Гриньов, наприклад, вважає, що вільні економічні зони мусять бути, але небагато. «Я гадаю, що гарне місце «зоною» не назвуть, — сказав і Л.Кучма. — Якщо зробили зону, решта областей зроблять усе, аби ця зона провалилася». Розв'язання проблеми Чорноморського флоту Л.Кучма вбачає в здаванні його разом з інфраструктурою в оренду Росії, тільки так, як це роблять нормальні цивілізовані країни, — на вигідних для себе умовах.

Лідери МБР не поспішають висувати свої кандидатури на пост Президента України. Спочатку, на думку В.Гриньова, слід утворити стійку фракцію в парламенті, бо майбутній президент, якщо він хоче успішно працювати, має заручитися підтримкою і переважної більшості населення, і більшості парламенту.

Керівники МБР планують за сприятливої розстановки сил у парламенті перетворити МБР на повноцінну політичну партію. Та це, за їхніми словами, вирішить III конференція, що відбудеться невдовзі після виборів. А зараз Л.Кучма збирається в поїздку по виборчих округах України з метою завоювати голоси своєму блокові.

Захар БУТИРСЬКИЙ.

Володимир СКАЧКО, «Голос України»

Хай живе МШРП! Ура???

Перш ніж почати наводити дані соціологічних опитувань і намагатися їх аналізувати, не можна не звернути увагу на дві банальні обставини. По-перше, коли хтось когось опитує, то це комусь потрібно, а саме — певним силам дуже не вистачає підтримки громадської думки, одержаної безпосередньо від громадян. По-друге, соціологічні дані нічого не вирішують, але все-таки допомагають ознайомленим з ними коригувати свої плани й задуми. І особливо це важливо напередодні виборів, бо стає певною мірою відомо, чого хочуть люди, а отже, й за кого з кандидатів можуть віддати свої голоси. А головна, як на мене, перевага і одночасно вада будь-яких опитувань — це їхня анонімність. З одного боку, отримані дані нібито об'єктивні, бо ніхто не стояв над головою і не дивився, що ти в аркуші там закреслюєш. З другого — поставлені «хрестики» і «галочки» нікого ні до чого не зобов'язують: ні тих, кого опитують, ні тих, хто мав би до цих даних прислухатися.

Напередодні виборів 27 березня поступово нібито окреслюється головний їхній прогноз: вибори відбудуться, бо на виборчі дільниці прийде достатня кількість людей, але парламент не буде обрано, бо політичні уподобання громадян дуже розмаїті і з цього скористалися представники всіх політичних сил, висунувши силу-силенну кандидатів.

За даними соціологічного опитування 1737 чоловік з усіх регіонів України, проведеного Київським міжнародним інститутом соціології та кафедрою соціології Києво-Могилянської Академії, взяти участь у виборах у селах готові 66 відсотків, у містах — 54 відсотки, в середньому по Україні — 58 відсотків. Не готові це зробити — відповідно 27,30,20 відсотків, важко відповісти — відповідно 7, 16, 13 відсотків. Це дані січня-лютого цього року.

А вже за даними опитування 1799 чоловік з усіх регіонів України, проведеного в лютому — першій декаді березня цього року центром «Демократичні ініціативи», тільки 14 відсотків опитаних не готові взяти участь у виборах, 70 відсотків готові до першого туру виборів, решта — ще коливаються. Тут, щоправда, слід зазначити, що участь у виборах, особливо в другому турі, прямо залежить від, здавалося, таких другорядних обставин, як, приміром, погода і можливість зайнятися чимось «кориснішим» на присадибній ділянці, підвищення чи непідвищення цін, виплата чи невиплата зарплати тощо. На другому турі виборів особливої ваги набуває та обставина, що до двох кандидатів, які «проскочили», більшість електорату може поставитися байдуже, не вбачаючи в них уособлення своїх політичних симпатій.

Не менш важливою видається і віра виборців у можливість вільно і дієво висловити свої політичні уподобання. За даними «Демократичних ініціатив», у те, що майбутні вибори будуть справді демократичні, вірить лише 21 відсоток опитаних, а 54 відсотки не вірять, решта — не визначилися.

Особливістю цих виборів, безперечно, є відверте прагнення людей бачити біля державного керма нових людей, а також дуже низькі показники довіри до всіх суб'єктів політичного життя України, які сьогодні діють. Лише 13 відсотків опитаних «Ініціативами» голосували б за того самого кандидата, що й на попередніх виборах, 63 відсотки — поставилися до цього негативно, решта — або не брали участі в минулих виборах, або не визначилися. А за даними Інституту соціології, лише 25 відсотків можуть назвати нинішнього депутата, за якого вони могли б повторно проголосувати, а 75 відсотків опитаних таких депутатів не бачать. Було названо прізвища 41 нинішнього парламентарія. Ще менше — лише 13 відсотків опитаних — голосували б за того самого депутата за новішими даними «Ініціатив», інші — або не голосували б, або не визначилися, або не брали участі в минулих виборах.

57 відсотків опитаних «Ініціативами» не знають, чи є політичні лідери, котрі в майбутньому могли б ефективно керувати країною, негативну відповідь на це запитання дали ще 23 відсотки і тільки 17 відсотків переконані, що такі лідери є.

У той же час, за даними «Ініціатив», урядові не довіряють 59 відсотків опитаних, Президентові Л.Кравчукові — 58 відсотків, Голові ВР України І.Плющу — 54 відсотки, лідерові Руху В.Чорноволу — 58 відсотків, керівникам місцевих органів влади — 54 відсотки, бізнесменам — 49 відсотків, керівникам великих держпідприємств — 38 відсотків, традиційним профспілкам — 49 відсотків, новим незалежним профспілкам — 36 відсотків, політичним партіям — 46 відсотків, міліції — 43 відсотки. Найбільший рівень довіри до армії — їй довіряють і не довіряють по 20 відсотків опитаних.

Тож, як бачимо, докорінна і конкретна зміна всієї політичної системи назріла. І в умовах цієї майже тотальної недовіри до владних структур не може не насторожувати ще одна тенденція: за даними «Ініціатив», 58 відсотків опитаних згодні з тим, що кілька сильних керівників можуть зробити для країни більше за всі закони й дискусії, не знають, чи це так — ще 27 відсотків і не згодні — тільки 16 відсотків. 16 відсотків опитаних підтримали б кандидата, який вважає, що порядок у країні можна навести тільки силою, ще 19 відсотків віддали б голоси тому, хто стверджує, що авторитарна влада («залізний» порядок) — найкращий шлях до демократії. І хоча з двох останніх запитань негативну відповідь дали, відповідно, 69 і 66 відсотків, загалом можна зробити певний висновок про зростаючу схильність людей до авторитаризму.

Тому й варто всім сказати: якщо не хочете, щоб владу, яка, схоже, таки «валяється під ногами», не підібрав будь-хто, то приходьте на вибори. І забезпечте, як сказано в зверненні Верховної Ради, «мирний шлях революційних перетворень» (МШРП). Хай живе! Щоб не було пізно...

Тарас ПЕТРІВ, «Голос України»

У пошуках місця для українського вагона в європейському потязі

На цьому тижні успішно завершився четвертий, заключний, раунд переговорів між Україною та Європейським Союзом щодо угоди про партнерство і співробітництво. Документ готовий до парафування представниками сторін, а в травні у Брюсселі відбудеться його підписання на найвищому рівні. Нині ще важко оцінити значення цього документа для майбутнього нашої держави. Проте вже можна сказати, що ми зробили ще один крок до асоційованого, а згодом і повного членства в ЄС. Напередодні парафування угоди наш кореспондент зустрівся з послом комісії Європейського Союзу в Україні Луїсом Морено.

— Угоді, яка буде підписана у Брюсселі, — сказав пан посол, — комісія Європейського Союзу надає великого значення. Цей документ має двоїсту мету: політичну й економічну. Треба одразу зазначити, що такий документ буде вперше підписано ЄС із представницею нових незалежних держав — Україною. Як бачимо, підготовка його йшла значно швидше з вашою державою, ніж із Росією. Економічна частина цієї угоди дає широкий простір для економічної співпраці сторін, де є місце торговельним, промисловим, комерційним контактам. Це так звана європейська угода, яка, на думку комісії ЄС, охоплюватиме таку велику країну в Східній Європі і впливову групу країн з другого боку континенту. Хочу наголосити, що після підписання цього документа треба докласти зусиль, щоб були задіяні усі механізми, й домовленості втілювалися в життя. Про те, що Європейський Союз прагне на найвищому рівні розвивати політичні контакти з вашою країною, свідчить також і недавній візит до Києва «трійки ЄС».

— Пане Морено, чи передбачено угодою якісь конкретні напрямки або програми розвитку взаємин ЄС та України, чи цей документ більш декларативного характеру, завдання якого — підштовхнути до тісніших контактів сторін у майбутньому?

— Це набагато ширші домовленості, аніж просто декларація. Можна вважати, що це документ, який охоплює широке коло питань і визначає конкретні рамки й можливості для співпраці. Проте хочу підкреслити, що значною мірою кінцевий результат залежить від того, як ви самі зумієте реалізувати ці можливості.

— Ви згадали, що Україна першою серед нових незалежних держав зможе підписати таку угоду. Це політичний жест чи тут зіграли роль якісь інші фактори?

— Спочатку Україна і Росія мали однакові стартові умови. Проте робота з українськими експертами проходила дуже злагоджено і в конструктивному дусі. Під час переговорів не було тих складнощів, як із Росією. Це свідчення ще й того, що Брюссель проводить незалежну політику.

— Чи ставилися перед нашою державою якісь попередні умови для підписання такої угоди?

— Ніяких умов чи перепон для підписання не було.

— Ви представляєте у Києві впливове європейське об'єднання. Які особливості вашої місії у нашій країні?

— Основне нині — щоб угода інтенсифікувала відносини між ЄС та Україною. Цей документ може внести значні зміни в економіку вашої країни. І може статися так, що через 4—5 років Україну ніхто не впізнає.

— У вас досить оптимістичні прогнози...

— Я розумію, що легко говорити, але важко зробити. Проте я оптиміст тому, що впевнений: країна, яка хоче підписати такі домовленості з Європейським Союзом, готова проводити значні економічні перетворення.

— Спасибі за бесіду.

Сергій ВУСАТИЙ, «Голос України»

І бензин є, і колеса, а чогось бракує

Я ненавиджу свою країну з її людиноненависницьким сервісом обслуговування і планово-збитковим автобусом, зокрема. Коли простоюю годинами на зупинках, очікуючи його появи, коли забуваю купити автобусний квиток або коли щоранку мені дихають у потилицю горілчаним перегаром. Це принижує мою гідність. А надто тоді, як починаєш усвідомлювати, що все звик до цієї казарменопримусової системи. Більш того: спізнюючись на роботу, навіть під праскою здичавілих пасажирів, подарований автопарком автобус тобі здається ледь не манною небесною. Нехай моя зарплата не дозволяє мені, принаймні раз на місяць, скористатися послугами таксі, але для того, щоб мене не принижували, я ладен платити більше ніж 100 купонів за квиток. До речі, й ця мізерна вартість комфорту на міському транспорті також принижує мою гордість. І нехай мені заперечить, скажімо, директор київського АТП- 13028 Борис Іценко.

А він мене розуміє. І більш того, вказує на сотні автобусів свого господарства, які простоюють тепер без пального. І не тому, каже, що немає бензину, а через те, що грошей на нього катма. За АТП-13028 перед виробничо-комерційною фірмою «Київміськнафтопродукт» — мільйонні борги. І зрозуміло — самоокупність автопарку сьогодні ледь сягає двох відсотків, попри те, що половина пасажирів на транспорті користується нині пільгами безплатного проїзду, зросли ціни на запчастини, гумові вироби, пальне тощо. А пробити відкриття кредитної лінії експлуатаційникам сьогодні просто неможливо. Чиновник відмовляється звертати увагу на церковних мишей.

Якщо Борис Іценко не здатен щось зрушити на міському транспорті, то, може, щось змінить на краще виробничокомерційна фірма «Київміськнафтопродукт»? Ні в якому разі. Вона не має права реалізовувати пальне собі на збитки. А у фірми в боржниках ходять геть усі планово-збиткові відомства столиці України — від структур Укравтотрансу до структур Укрліфту. У січні фірма взяла для закупівлі нафтопродуктів в агробанку «Україна» кредит у 50 мільярдів карбованців, через тиждень його треба погасити, а їй бракує 24 мільярди. Саме стільки, скільки їй завинили. Причому, якщо «Київміськнафтопродукт» не розрахується за кредит вчасно, то сплачуватиме шалені штрафні санкції. Тому, хоч би що там казали, фірмі зусібіч вигідніше купувати комерційний бензин у Прибалтиці, який і дорожчий за ціною, і в достатній кількості. Виходить, що і в АТП, і в фірмі «Київміськнафтопродукт» мені, пасажирові, не заперечують проти того, щоб лібералізувати ціни на автотранспорті, якщо держава не має коштів для його утримання. А це очевидно, бо за потреби Києва витрачати на день 350 тонн бензину і 350 тонн дизпального в березні «Київміськнафтопродукт» мав від держави 100 тонн бензину А-93, 1000 тонн — А-76, 2000 тонн дизпального.

Зрештою, якщо міськадміністрацію Києва так лякає лібералізація, то принаймні логічно відкрити для автобусних парків кредитну лінію в якомусь з комерційних банків, щоб вони мали змогу встановлювати прямі зв'язки з нафтобазами або нафтопереробними підприємствами. Для цього є все належне, крім коштів. «Київміськнафтопродукт» — не більш ніж посередник між експлуатаційником і пасажиром. Але з певних об'єктивних і суб'єктивних причин він перший дійшов висновку, що час персоніфікувати державний інтерес, бо держава, зрештою, не середньостатистичний пасажир, а людина. Тому сам посередник не вельми й заперечує проти того, щоб державних посередників було менше.

Тому за нинішньої ситуації здається правомірним не тільки дотування міської автотранспортної мережі пасажирського транспорту, а й пряме кредитування АТП, які здатні працювати без посередників..

Віктор СКРИПНИК, журналіст

ТЕЧЕ БЕНЗИН З-ПІД БЕРЕГА

На околиці Ямполя мешкає Леонід Слюсар. Коли зайшов до нього в гості, враження було таке, ніби ступив на поріг, принаймні, складу паливно-мастильних матеріалів. Я сказав: «Як гарно пахне бензином!» (Хіба може сьогодні погано пахнути бензин?) Леонід Іванович не на жарт образився.

На подвір'ї Слюсаря жебонить невеликий струмок. Давним-давно господар облаштував джерельце: вимурував кам'яну стінку, вмонтував туди металеву трубу — пийте на здоров'я. Та де там! Більше десяти років замість джерельної води з труби тече рідина з «душком». Гас? Солярка? Бензин. Хтозна. На це запитання не могли відповісти десятки комісій...

Протягом дня господар ловить у діжку літрів п'ятнадцять того, чого так не вистачає нині моторизованим коням. Запалить — горить. Радіти б чоловікові. Я теж так спершу думав. А в Леоніда Івановича на серці коти шкребуть. У всіх кімнатах повітря настільки насичене випарами нафтопродуктів, що хоч із хати тікай. Справа в тому, що позаду будинку дало про себе знати ще одне підозріле джерельце. Такий же запах у підвалі, де змією сичить отруйна цівка.

Та що ж це за напасть упала на голову чоловікові? У Слюсаря на городі не росте майже нічого. Сказано ж: отруєна земля. Бачили б ви сусідське помешкання: Від нього залишились самі руїни, геть вимоклі у тому, що так гарно пахне для одних і так ятрить душу Леоніду Івановичу. Сусідів уже відселили. Дякувати Богу, нарешті й до нього нібито дійшла черга: пообіцяли чоловікові житло у нинішньому році. Хоча ще в 1985-у лікарі винесли вердикт. Він зафіксований в офіційній довідці: «Проживання у будинку, де випари нафтопродуктів перевищують гранично допустиму норму, категорично заборонено».

І що, ніхто не цікавився Слюсаревими джерелами? Цікавилися. Як правило, дядьки з папками. А тут потрібна лопата. До неї якби бурильну машину геологів... Де там!.. Коштів у міському гаманці катма. Схил могли б перекопати вздовж і впоперек нащадки великого комбінатора. До того, раптом поталанить натрапити на золоту жилу, маю прохання: не забудьте бодай згадати, звідки почерпнули дану інформацію.

Вінницька область.

Тетяна ФЕДОРОВА, журналіст

ТРИ КОЗИРІ ФІРМИ «ЛЮБАВА»

Як ВИ гадаєте, скільки часу потрібно, аби солідна фірма зіп'ялась на ноги? Ні, не «купи-продай», і не «спільно» з грошовитими заокеанськими бізнесменами. А така, що спеціалізується на моделюванні та виготовленні жіночого, чоловічого, дитячого одягу, у планах якої — створення мережі підприємств з надання населенню різноманітних послуг (готель, ресторан, перукарня, салон-магазин із демонстраційним залом)? Скажете, в наш час, та ще й без спонсорів, — неможливо?

«Любаві» вистачило три роки, аби заявити про себе, без перебільшення, на весь світ.

— Наш девіз, — каже Любов Вовченко, генеральний директор фірми, — праця задля відродження держави. І замахнулися ми не більше і не менше, як на програму «Український стиль в одязі». Причому не нижче рівня П'єра Кардена!

Одягові від «Любави» вже захоплено аплодували в демонстраційних залах Америки, Італії, Ізраїлю (це були поїздки на урядовому рівні як елемент культурної програми).

В юності пані Люба була сама собі й модельєром і кравчинею. Мріяла: отаби створити власний будинок моделей, об'єднавши найкращих фахівців!

Тим часом закінчила Київський педінститут — набула фаху психолога. Затим і юриста в Київському держуніверситеті. Почала гуртувати однодумців.

— Дали об'яву щодо фахівців, держава надала позику, бо у спонсорів не вірю, — каже пані Люба.

— Сьогодні, — всміхається Любов Семенівна, — спираючись на висококласних спеціалістів, людей, фанатично відданих справі, таких, як головний дизайнер, джерело ініціативи, серце і сонце «Любави» Володимир Несміян, як «мозок» фірми Андрій Різниченко, котрому ніколи нічого не треба наказувати — орієнтується блискавично (Андрій Ілліч опікується манекенницями та рекламою), як наші працівниці, чиї золоті руки з любов'ю втілюють кожну модель, — можна і гори зрушити з місця.

— Найперший козир нашої фірми це те, що на вісімдесят відсотків ми працюємо з натуральною сировиною вітчизняного виробництва. Співпрацюємо з двома комбінатами: Чернігівським камвольно-суконним і Київським шовковим.

Другим козирем «Любави» є те, що ні про який ширвжиток не може бути й мови. Одяг, який виготовлятиметься малими тиражами, змінюватиметься щомісяця. Буде в продажу й «от кутюр», але то вже для дуже заможних.

І ще одне. Класичний стиль. Адже, не секрет, мішок пошити найпростіше, а от домогтися, щоб одяг сидів на людині як улитий, треба добряче попрацювати. До того ж, класичний стиль вимагає високого рівня технології. Отже, класичний стиль — третій козир фірми «Любава».

— Пані Любо, то чим ви все-таки почали дивувати світ, не класичним же стилем?

— Уявіть собі, що саме так. Але не сама класика здивувала, а виконання її. Деякі елементи конструкції нашого одягу, особливо верхнього, а також ноу-хау в оформленні (підкладка, кишені, гудзики) були відзначені зарубіжною пресою.

Однією із засад «Любави» є те, що працює фірма суто на внутрішній ринок. Пропонували співпрацю всесвітньовідомі зарубіжні фірми, можна було б давно зробити капітал, уклавши контракти на поставку одягу за кордон, врешті, стати «спільним підприємством». Відмовилися. Пані Вовченко підкреслює: «Наше завдання — створення ділового стилю сучасного українського одягу».

З гордістю Любов Семенівна хвалиться, як узялися вони за виготовлення національного одягу для вітчизняної збірної на Олімпійські ігри. Нещодавно уклали угоду з Телерадіомовною компанією України. Тепер телеглядачі бачитимуть, на що здатні й українські модельєри.

Нещодавно фірма «Любава» побувала у Франції як учасник виставки «Промисловість України». Запрошують Об'єднані Емірати, Італія, Швейцарія, Австрія, Німеччина.

... Нехай не все ще тут так сяє-виблискує, як у тих, хто торгує заморським крамом і кого спонсорують багаті чужі фірми, все ж радує поступ. Житиме наше вітчизняне виробництво! Може, згодом з'являться послідовники «Любави», що не стоятимуть з простягнутою рукою перед закордоном. Дуже хочеться в це вірити.

Сергій МЕЛЬНИЧУК, «Голос України»

МАЛО, ЗАТЕ ПОГАНО

Ілліч-перший все ж іноді міг сказати дещо путяще. Ну, наприклад, його тезою «Краще менше, та краще» можна було б послуговуватися й сьогодні — так ні, викинули на смітник історії «єдино правильне вчення» оптом. І районне містечко Березне, що на Рівненщині, не виняток.

Перевірили нещодавно спеціалісти управління у справах захисту прав споживачів якість продовольчих товарів, що виробляються і реалізуються у Березнівському районі, і мало не закричали: «Гвалт!». Не продукція, а суцільна ганьба. З перевіреної кількості забракували майже половину хліба, третину плавленого сиру, велику частку овочевих консервів, кондитерських виробів, ковбас, а пиво і мінеральна вода стовідсотково виявилися непридатними для вживання. У чому причина? Крадуть. До ковбаси замість м'яса і до хліба замість дріжджів додають водички. Заміняє H_2O і вкрадені масло, яйця, борошно, цукор, маргарин і т.п.

А куди, запитаєте, дивиться районне начальство? Начальство дивиться вперед. Представник Президента в районі Валентин Крока бореться за депутатський мандат. Тож треба сподіватися, коли стане народним депутатом, допоможе рідній Україні, щоб оті коопзаготпроми, хлібокомбінати, заводи продовольчих товарів перестали врешті-решт бути нічиїми, а щоб мали господаря. А він, господар, сам у себе не крастиме.

Березнівський район Рівненської області.

Микола КОНДРАТЕНКО, голова правління Асоціації фермерських господарств Криворізького району,
Микола СКРИНЬКО, кандидат економічних наук

ШОРТИ ДЛЯ ПРОКУРОРА,

або Як «трудівники села» вивчали досвід вирощування пшениці в умовах пустелі

ДЛЯ початку рядове повідомлення. Фірма «Київтур» організувала поїздку трудівників села Криворізького району до Арабських Еміратів. Як бачите, нічого дивного — мало хто в нас їздить за кордон. Але... Ось у цьому «але» й полягає те дивне, про що ми і вирішили вам розповісти.

По-перше, справді мало хто їздить, а по-друге, хто ж усе-таки їздить?

Візьмемо наших щасливих трудівників села. Саме щасливих, бо не кожному працівникові сільського господарства, який «особливо відзначився під час заготівлі хліба», дарують можливість побувати за кордоном. То хто ж ці герої?

Це представник Президента в Криворізькому сільському районі Лариса Трофименко та її команда: секретар цього ж представництва Левшина, голова комітету профспілки працівників сільського господарства Смирний, голова райвиконкому Волосов, прокурор району, начальник райвідділу міліції, редактор газети «Сільський трудівник», директори радгоспів, кілька голів сільських Рад району, які мають особливі заслуги. Як бачимо, люди вельми достойні й шановані і, що характерно, такі, котрі зробили величезний особистий внесок в одержання високого врожаю та здавання його в «засіки Батьківщини». Чому б їм та й не відпочити після трудів праведних! Тим більше, що й звичкою це стає. Минулого року перед збиранням врожаю багато хто з них побував у Німеччині. До того ж і корисно — вивчити, як німецькі «колгоспники» готуються до жнив, або ознайомитися з досвідом вирощування пшениці в умовах пустелі «радгоспами» Арабських Еміратів. Особливо представникам районної держадміністрації, місцевих властей і прокурору. Редактор «Сільського трудівника», очевидно, викладе результати поїздки «з вивчення досвіду» на сторінках «колективного агітатора». А начальник міліції простежить, щоб привезення зерна арабського досвіду не розтягли конкуренти з інших районів.

А коли серйозно? Коли серйозно, то такі тури — злочин. Злочин і в економічному, і в політичному розумінні.

Кілька нескладних підрахунків, і ви самі переконаєтеся, що ми не перебільшуємо. Названа поїздка обійшлася, самі розумієте, не в кілька тисяч карбованців, і навіть не мільйонів. Реальніше казати про мільярди. Лише дорога в обидва кінці для одного мандрівника обходиться приблизно в 500 доларів США. А ще таку ж суму дехто з туристів отримав на кишенькові витрати. Крім того, оплата проживання в готелях, харчування тощо. Ми вже не кажемо про оплату термінового замовлення на виготовлення шортів для учасників поїздки. Не будемо дріб'язковими — все-таки спека: не міг же прокурор або начальник міліції паритись у формених штанях! Верблюди засміяли б, про престиж молодої держави потурбуймося.

Чого все це коштувало, можна уявити, перевівши цифри, які мало про що кажуть, у зрозумілішу «натуроплату». Якщо середня корівка дає 3000 літрів молока на рік, то більш як 200 корів «доїлось» на цю поїздку, або ж 500 свиней лягло під ніж задля розваги «сільських трудівників». Не на свої ж кровні їздили в Дубай «наші передовики». А якщо на свої, даруйте за нескромне запитання, звідки грошенята?

У районі три радгоспи — на межі банкрутства, та й у інших катма грошей навіть на виплату заробітної плати. Звідки ж узяти кошти на зарплату? Гуляємо!

Дуже хотілося б у гніві закликати: куди дивиться влада, прокуратура? Та, слава Богу, схаменулися, пригадали склад списочка. Куди ж їм дивитися? На пальми, ясна річ.

Тепер про політичний аспект. Організовуючи поїздку в Дубай, партія влади готувалася до березня 1994 року. Недарма серед арабських мандрівників опинилися водночас і кандидат в депутати Верховної Ради директор радгоспу В.Мельник, і заступник голови цієї ж окружної виборчої комісії А.Левшина, і член комісії В.Смирний. У цьому випадку, немов у краплині води, на прикладі окремо взятого Криворізького району відображено стратегію і тактику правлячої номенклатурної верхівки в майбутній виборчій кампанії. Якщо подивитися дещо ширше, стає очевидно, що це справді не випадковість, а закономірність. Хто очолює окружні виборчі комісії? Майже виняткова екс-секретарі парткомів великих підприємств. Де знайшла собі в нашому районі гніздечко Селянська партія (партія номенклатури й директорів)? В апараті представника Президента, що само по собі є порушенням закону про деполітизацію. Хто будує котеджі на вочевидь нетрудові доходи в колгоспі «Червоний шахтар»? Запитань багато. Втім, і відповіді не так уже й важко передбачити. Тільки ось вимовляти їх не дуже хочеться робити найменші розумові зусилля. Жаль...

Кажуть, ще багато є екзотичних країн, де аборигени спати не лягають, роздумуючи, чи прийдуть до них по досвід з вирощування бананів трудівники сільського господарства з Криворізького району. Чи якогось там іншого. Дуже вже хочеться, щоб у далекій Україні замість буряків пальмами займалися.

Аби тільки шорти не забули. Спекотливо...

Дніпропетровська область.

Наталя ФІЛІПЧУК, «Голос України»

Світ порятує краса. А красу — нові ідеї

«Йоли-пали!» — так прокоментував колега (це був фотокор. Сашко Клименко) публіку, яка зібралася 15 березня в коридорах Міжнародного центру культури та мистецтва у Києві. Дівчат було багато, і красивих. Трохи менше, а саме 24, вийшли на сцену, щоб шоу- програма IV Національний конкурс «Українська красуня- 94» таки здійснилося. Щоправда, десь на п'ятнадцятій хвилині з сусіднього крісла його перейменували на «жову». Проте, думаю, не мали ніяких претензій ні до організаторів: Міністерства культури України, Державної телерадіокомпанії, Національного центру «Українська красуня», ні, тим паче, до численних спонсорів: казино «Фламінго», фірми «Еллада ЛТД», українсько- італійського СП «Натурал менте», «Еппл-комп'ютер» тощо.

Значно веселіше стало, коли глядачі відчули, а скоріше побачили, що більшість виконавців співає під фонограму, яку, до речі, вмикали дуже несподівано для співаків. Нагадав старі часи і «російськомовний блок» пісень і танців під «Подмосковные вечера», хоча блоком у даному разі можна вважати саме українські пісні. Несподіваним для глядачів став і вирок журі: міс України — Терезія Лазаренко (Ужгород), віце-міс і міс-університет — Олена Бакаєва (Київ), віце-міс — Марина Нагорняк (Івано-Франківськ), Олена Рубцова (Київ), Наталя Комлякова (Харків), міс чарівність — Олена Лендел (Закарпаття), міс глядацьких симпатій — Ніна Ткаченко (Дніпропетровськ). Як відомо, не сперечаються ні про смаки, ні з журі. Проте зал дозволив собі не погодитися з таким вибором, влаштувавши стихійний мітинг. Незадоволені потрясали спеціальним, присвяченим конкурсу, номером газети «Молодь України», де в одному з матеріалів стверджувалося, що отримати місце серед найкрасивіших можна і за красиву посмішку. Змушує замислитися і той аргумент на захист журі, що гарантом його об'єктивності може бути ліцензія на право виходу бізнесу красунь на світовий рівень. Адже цього разу на конкурс не завітав жоден іноземний представник цієї галузі.

Щодо конкурсанток, які вийшли тільки до півфіналу (хоч і не отримали за це жодних призів), запевняю — вони справжні леді. Інга Стефаненко з Одеси, через яку, власне, й розгорілися пристрасті у залі, по закінченню конкурсу була хоч і розгублена, проте не заплакана.

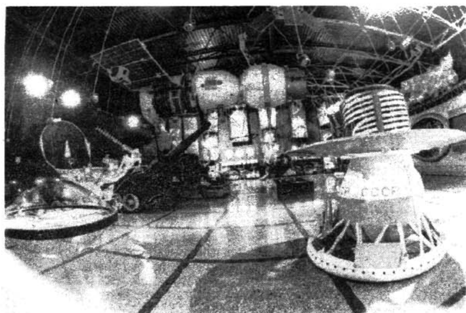
— Ми давно здогадувалися, хто вийде до фіналу. Про це не говорилося відкритим текстом, але відчувалося по поведінці дівчат, в деяких інших моментах. Тому до програшу була готова і сподівалася тільки на приз глядацьких симпатій. Можливо, тепер менше віритиму, що краса — бізнес, який роблять чистими руками. І все одно задоволена, що взяла участь у святі. У святі хоча б на кілька тижнів...

Що ж, люба Інго, проконсультувавшись з чоловічою половиною редакції, візьму на себе сміливість оголосити тебе міс симпатій газети «Голос України». Можливо, це тебе трошки втішить.

А тим, хто творитиме «Красуню-95», можу тільки зауважити: краса, безперечно, врятує світ. Але конкурс краси — врятують тільки нові ідеї.

На знімку Олександра КЛИМЕНКА: Анатолій Матвійчук п'є красу поряд з міс України-94 Терезією Лазаренко.

Космічний музей

Музей космонавтики С.П.Корольова, безсумнівно, одине з найбільш помітних пам'ятних місць Житомира. Велика експозиція розповідає про довгий і славний шлях до космосу, про вагомий внесок України у розвиток космічної науки і техніки, про людей, імена яких знає весь світ: Т.Янгеля, В.Глушкова і, звичайно, Генерального конструктора Сергія Павловича Корольова — який походить з цього міста.

Сотні експонатів допомагають уявити тренування космонавтів і роботу на орбіті. В цьому музеї є навіть зразки місячного грунту.

Т. МІЩАНСЬКА.

На знімку: фрагмент експозиції музею.

Фото Володимира ФАЛІНА.

На майдані — про аборти

Незалежна Христова Церква та Волинський осередок республіканського культурно-просвітницького центру «Нове життя» на Театральному майдані у Луцьку провели акцію протесту проти абортів. Під звуки музики, духовних пісень і проповіддей про Слово Боже жінки застерігались від тяжкого злочину — перерваної вагітності. На Волині щороку переривають вагітність більше п'яти тисяч жінок. Справді, є над чим серйозно подумати.

Волинська область.

Микола ГОРВАТ, «Голос України»

У вас є ротарі-клуб?

Система так званих ротарі-клубів набуває у світі дедалі ширшого поширення. Нині їх на планеті понад 25 тисяч. Основна мета цих філантропічних організацій — зближення людей різних професій, котрі вже здобули певні успіхи у своїй сфері, ствердження загальноусталених цінностей, громадянських інтересів. Займаються і благочинною діяльністю.

Так, на черговому засіданні Міжнародного ротарі-клубу в Будапешті розглянуті проблеми українсько-угорських зв'язків, прикордонного співробітництва, допомоги Закарпаттю. Одностайно вирішено виділити кошти для будівництва в області хлібопекарного підприємства, 10 відсотків продукції якого безкоштовно роздаватимуть малозабезпеченим сім'ям, інвалідам.

До речі, ротарі-клуби існують і в Україні — у Києві та Львові. Створено ініціативну групу з його організації і в Ужгороді. Згідно архівних даних, у місті вже був такий клуб у 30 роках. Отож ентузіасти захопилися його відновленням.

Ужгород.

Анатолій КОБЕЛЬНЮК, «Голос України»

Сьогодні — рекорд, завтра — ...півнорми

Колишня «всесоюзна кочегарка» — Донбас, уже, схоже, більше чадить, аніж гріє. І висунуте у застійні часи гасло: «Сьогодні — рекорд, завтра — норма!», що лунав найчастіше саме на шахтах, остаточно втратив свою актуальність. Майже 60 років тому вибійник Олексій Стаханов нарубав за зміну 104 тонни вугілля. Після цього все нові й нові його послідовники йшли на побиття знаменитого рекорду. І все частіше це їм вдавалось. Проте стахановський рубіж для основної маси вибійників залишався недосяжним.

Які ж рекорди встановлюють зараз на рідній шахті Стаханова — «Центральна-Ірміне»? А зараз там середня продуктивність праці вибійників нижча за планову — 8,1 тонни вугілля за зміну. Слабким струмочком йде вугілля на-гора і на інших «молоткових» шахтах — у середньому 9,7 тонни за зміну видобувається вибійниками на «Максимівській», 7,1 тонни — на «Брянківській».

Настала пора інших рекордів, наприклад: та ж шахта «Центральна-Ірміне» заробляє за місяць 3 мільярда карбованців, а витрачає — 20 мільярдів. Протягом місяця тут видобувають лише четверту частину видобутку вугілля шахти ім. Кірова, того ж виробничого об'єднання «Стахановвугілля». А ось на зарплату ірмінцям іде на мільярд карбованців більше, ніж кіровчанам.

Луганська область.

Сергій ПАВЛЕНКО, «Голос України»

Чий зять кращий

У Мені вперше в Україні відбувся «Парад зятів-94». У переповненому залі Будинку культури Володимир Семенюк, Олександр Наумчик, Анатолій Товстий, Валерій Чорток, Юрій Штиков та Сергій Плющ виборювали першість у змаганні завоювання сердець власних... тещ.

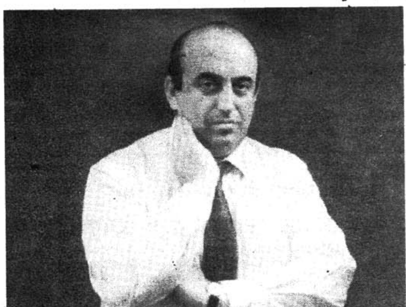
Чернігів.

Олександр БІЛИК, «Голос України»

Нині, коли в Україні розрахунки йдуть на мільйони, зустріччю з мільйонером нікого не здивуєш. А з мільярдером? Та ще коли він має не купонно-карбованцевий рахунок, а доларовий. Саме таким є президент групи компаній «Нордекс» Григорій Лучанський. Два з половиною мільярди доларів — сьогоднішній оборот «Нордекса», однієї з найбільших фірм Європи. Штаб-квартира компанії міститься в триповерховому особняку в центрі Відня. На карті світу, що висить у кімнаті для переговорів, помічені країни, з фірмами та урядами яких «Нордекс» має ділові зв'язки. Найбільше стрілочок дивиться на республіки колишнього Союзу, в тім числі і на Україну. Власне, і з Григорієм Лучанським я познайомився після його зустрічі та переговорів з Президентом України Леонідом Кравчуком.

«НОРДЕКС» ПРИЙШОВ ВЧАСНО,

або Як стати мільярдером

Зізнаюся, дуже кортіло спитати у Григорія Еммануїловича, як стати мільярдером. Та ще на Заході, та ще громадянинові колишнього СРСР. Але наша розмова почалася з його запитання: «Ви хочете дізнатися, як «Нордекс» опинився в Україні?»

— **І це теж.**

— Давайте з цього й почнемо. Але насамперед хочу сказати, що у «Нордексі» всі фахівці й адміністрація — вихідці з республік колишнього Союзу. Наприклад, генеральний представник «Нордексу» в Україні раніше жив у Харкові. Я кажу це до того, що нам не байдужа ситуація, в якій опинилися Росія, Україна, Казахстан та інші республіки після розвалу СРСР.

Згадайте, яке становище з бензином й мазутом склалося в Україні після жнив. Ось тоді в нас і виникла ідея допомоги вашій країні з нафтопродуктами, щоб вона закінчила осінньо-польові роботи, підготувалася до зими. Я зустрівся з Президентом Кравчуком і запропонував таку схему угоди: «Нордекс» платить Росії 100 мільйонів доларів за сиру нафту, яка надходить на нафтопереробні заводи, а Україна розплачується з «Нордексом» своїми традиційними експортними товарами — цукром, соняшником, спиртом, металом.

— **І за якими цінами?**

— За світовими, звичайно. До того ж ми гарантували, що не підвищуватимемо ціну на нафту до кінця 1993 року, якщо вона зросте на Заході. Ми вже поставили в Україну більше 2 мільйонів тонн нафти. Сподіваюсь, що ці поставки допомогли українському народові пережити зиму.

— **Але «Нордекс» не є монополістом постачання нафти в Україну.**

— Так, наш вклад близько 60 відсотків. Це теж немало.

— **Григорію Еммануїловичу, знаючи наші економічні негаразди, хочу спитати, як Україна розраховується з компанією. Чи не ризикували ви, укладаючи угоду з країною, де нестабільна економіка?**

— Звичайно, ризикував. Адже гроші ми брали у західних банках під певний відсоток. І будь-яка затримка українською стороною зворотних поставок приносила б величезні збитки. Але мої розрахунки грунтувалися на порядності українських партнерів, їхній обов'язковості. Адже за цією угодою «Нордекса» постійно спостерігають бізнесмени Заходу.

— **Чому?**

— Приводів багато. Чи не прогорить «Нордекс»? Чи платоспроможна Україна? Чи можна мати справу з українськими бізнесменами, урядом? Чи є перспектива інвестування капіталу в українську економіку?

— **І як би ви відповіли на ці запитання?**

— Я задоволений ходом виконання зобов'язань.

— **Невже все йшло гладенько?**

— Не завжди. Але не на цьому треба зосереджувати увагу. А на тому, що Президент і уряд України постійно контролювали, як з нами розраховуються за нафту, надавали усіляку підтримку й «Нордексові», і нашим українським партнерам. Адже ми прийшли сюди не конкурувати з кимось, а співробітничати.

— **Проте в російських газетах з'явилося кілька статей, в яких зроблено спробу підірвати довіру до Лучанського. Мовляв, він «сидів».**

— Я цього ніколи не приховував. Як і того, що цю справу було сфабриковано за особистою вказівкою голови КДБ Латвії Бориса Пуго. Я працював тоді проректором Ризького держуніверситету, а коли одержав запрошення очолити Латспоживспілку, усе й почалося. Мені інкримінували розкрадання в особливо великих розмірах.

— **В мільйонах?**

— В 2400 карбованцях. Сюди включили навіть табуретки, які я завіз на дачі університету, де жили викладачі. Добитися справедливості я так і не зумів. І тільки нещодавно зрозумів, чому. Пуго на моїй справі поставив резолюцію: «Робіть усе можливе, але посадіть». Але я не просто «сидів», а будував. Був бригадиром «зеків» у Сургуті, потім начальником будівництва механічного заводу. Вже думав залишатися на Півночі, навіть поїхав у Ригу по сім'ю. А тут дзвінок від директора відомої в колишньому Союзі агрофірми «Адажі»: «Йди до мене заступником». Думав: жартує. Адже від мене багато хто відвернувся. Отак я знов опинився при ділі. Що стосується публікацій у російській пресі, то скажу, що в Мінекономіки Росії угоду «Нордекса» з Україною не схвалили одразу. А коли побачили, що вона працює, що Україна не стоїть на колінах, вирішили підкинути компромат на Лучанського. А раптом хто-небудь клюне на «чорнуху».

— **Клюнули?**

— У мене склалися рівні ділові, а часом і товариські стосунки з керівниками багатьох країн СНД. Вони не змінилися. Ці люди розуміють, що в тюрмі можна було опинитися і за анекдот, і за підприємництво, яке геть чисто відкидала радянська система. Вони знають, що «Нордекс» виріс не на тих 2400 карбованцях, які я буцімто присвоїв. Я й на Захід поїхав із трьома тисячами боргу.

Хоча не заперечуватиму: журналістське переслідування — річ неприємна. Я прочитав статтю в «Комсомолці» — мов багнюкою облили. Необ'єктивно ж як, упереджено написано. Та в цьому бачу і один позитивний момент: газетна брехня допомогла розпізнати, хто справжній товариш, партнер, а хто — прикидався.

— **А як ви опинились на Заході?**

— Разом з двома власниками великих західних фірм відкрив свою справу. За три з чимось роки «Нордекс» з непомітної фірми виріс у багатопрофільну компанію.

— **Григорію Еммануїловичу, вас називають генієм бізнес-комбінацій, але на перших порах, мабуть, необхідне було везіння?**

— Нам пощастило в тому розумінні, що ми першими вирвалися з дурдомівської економіки.

— **Але на Заході складно знайти вільну бізнесову нішу.**

— Ми її просто принесли з собою.

— **Поясніть, будь ласка.**

— Ми налагодили співробітництво з колишніми країнами Союзу. Адже нам, вихідцям із Союзу, складно було б займатися чистим бізнесом на Заході. Як і західним бізнесменам зрозуміти принцип функціонування економіки на Сході. «Нордекс» став гнучкою сполучною ланкою між чітко діючою машиною західного підприємництва й економікою, що рухнула разом з імперією. Та кожна колишня республіка нині будує свою економіку, і ми враховуємо всі складнощі, проблеми цього будівництва, намагаємося допомогти.

— **І заробити...**

— І заробити, звичайно. Але заробити можна по-різному. Відбатувати шмат — і до побачення. Ми ж, приміром, збираємося реінвестувати капітал в економіку України, тобто хочемо прийти в Україну надовго.

— **Куди думаєте вкласти капітал?**

— У нафтопереробну та металургійну промисловість, в екологію. Хочемо найближчим часом відкрити у всіх областях України бензозаправні станції, магазини...

— **Ви нещодавно зустрічалися з Президентом США Біллом Клінтоном. Коли не секрет, які питання обговорювали?**

— Не секрет. Обговорили питання наших інвестицій в американську економіку й надання економічної допомоги США країнам колишнього СРСР. В тому числі й Україні.

— **Григорію Еммануїловичу, скільки триває робочий день мільярдера?**

— Мій — 24 години. Мені здається, що і вві сні продумую ту чи іншу комбінацію.

— **Як устигаєте за тиждень побувати в Австрії, Росії, Казахстані, Україні?**

— У мене свій літак.

— **Чи не з'являється у вас бажання все покинути й жити спокійно у красені Відні?**

— Справді, я міг би вже не працювати. Грошей вистачить не тільки мені й дітям, а й правнукам. Але в бізнесі не головне гребти гроші лопатою. Я люблю продумувати комерційну комбінацію й отримую, як скульптор, задоволення від краси, складності, цілісності економічного проекту. До того ж я працюю з людьми, котрі повірили в мене, пішли за мною. Покинути їх — зрада.

— **Ви сказали про красу комбінацій. А якщо, наприклад, тут, в Україні, вас підведуть партнери?**

— Я враховую всі фактори. І на «нуль» будь-яку комбінацію виведу, але збагачусь досвідом. Це теж чогось варте.

— **Саме за це вас включили в збірник «Людина досягнень», котрий видається під егідою Британської енциклопедії?**

— Запитання не до мене, а до видавців збірника.

— **Григорію Еммануїловичу, відкрийте секрет вашого успіху.**

— Задумуючи комерційну комбінацію, я вивчаю і враховую безліч факторів: умови просування товарів на ринок, ціноутворення, вибираю споживача і виробника, вивчаю їх платоспроможність, виробничі можливості.

Потім весь процес угоди продумую етап за етапом. Купівля — транспортування (чим? що може статися в дорозі? при перевантаженні?) — зберігання (склад, скільки коштуватиме?). Необхідно передбачити рівень інфляції в Росії, Україні або Казахстані, врахувати чехарду з податками й митом, курс долара до рубля і до карбованця, знайти резерв для авансування карбованцевих затрат українських підприємств та безліч інших компонентів. Дрібниць у бізнесі нема, тому все це продумую ретельно.

— **Це стосується і України?**

— Звичайно. Хочу сказати, що Україна — багатий край, а її народ терплячий і працьовитий.

— **Чому ж такі бідні ми, хто живе тут?**

— Це складнощі перехідного періоду. До того ж Україні треба мати такі закони, які не заважали б людям жити.

— **«Нордекс» пов'язує своє майбутнє з Україною. А що від цього матиме робітник, селянин?**

— Їхній добробут пов'язаний зі станом економіки країни. Ми готові її інвестувати, розвивати. А якщо конкретно, то я радий, що взимку в оселях українців було тепло, що на селі не зупинилися роботи. До цього причетний і «Нордекс».

— **Не було б «Нордекса» — прийшли б інші...**

— Але ми прийшли раніше і, сподіваюся, вчасно.

На знімку: Г. Е. ЛУЧАНСЬКИЙ.
Фото Олександра КРЕМКА.

Богдан БЕРЕКЕТА, «Голос України»

«Старість мені в радість», —

сказав 92-річний Іван Михайлович Криштоп, міцно стиснувши мені руку

У старій частині Луцька, в старому будинку живе Іван Михайлович Криштоп. Людині — 92 роки. До квартири ведуть п'ятнадцять крутих старих дерев'яних східців. Іван Михайлович долає їх щодня по кілька разів, не відчуваючи ніякої задишки чи втоми. Його дев'яносторічна рідна сестра Ганна, яка мешкає разом з ним, останнім часом хворіє, а тому братові доводиться ходити в магазин за продуктами. Ось уже протягом сорока років, незважаючи на пору року і всіляку негоду, Іван Михайлович щодня робить тригодинні прогулянки містом. Протягом шістдесяти років він проїжджав на велосипеді не менше двадцяти кілометрів щодня. На цьому транспорті чоловік об'їздив майже всі села Волині, міста Рівненщини, Тернопільщини, Львівщини, а в тридцяті роки його бачили на вулицях Любліна, Варшави, Кракова. Коли виповнилося дев'яносто років, віддав велосипед. Сказав: «Щось ноги почали боліти».

А знаєте, як відзначав Іван Михайлович своє дев'яносторіччя? В один з луцьких ресторанів, де відбувалося торжество, ювіляра прийшло привітати 106 чоловік. Зачитувались вітальні телеграми з Польщі, Чехії, Німеччини, Англії. Іван Михайлович свій ювілейний вечір відкрив... вальсом. Причому, міняючи одну за одною дам, значно молодших за себе. Того святкового вечора під оплески присутніх, вигуки «Браво!» ще десять разів дев'яностолітній ювіляр кружляв у танці. І давав уроки краков'яка.

Міцний чоловік Іван Михайлович. І надзвичайно цікавий. Пам'ять і слух у нього — позаздрити може двадцятирічний. У 1914 році закінчив у Луцьку гімназію, з 1925 року почав працювати у приватній аптеці пана Злоцького, яка збереглася у Луцьку донині. Найстаріша аптека Волині. В одному і тому ж приміщенні існує більше 200 років. У 1930 році Іван Михайлович закінчив фармацевтичний відділ Варшавського університету. Після чого організовував фармацевтичну службу в області. Під час німецької окупації був головним аптекарем Волині і Поділля. По війні — та сама робота. Більше 37 років працював в аптеках Луцька. І хоч давно на пенсії, але допомагає людям, готує на замовлення із трав різні мазі, краплі, настої... Знає старовинні рецепти приготування ліків із 200 трав. А сам один-єдиний раз звертався до лікаря, коли довелося лягати на операційний стіл. Він не пам'ятає, коли лікар слухав його серце, міряв тиск крові. Хіба що в молодості, коли Іван Михайлович брав участь у спортивних змаганнях, у вільний від роботи час готував спортсменів, будучи дипломованим інструктором. Сам залюбки багато років займався гімнастикою, плаванням, спортивними танцями, ходив на лижах... У тридцятих роках побував у Швеції, Норвегії, Данії, Німеччині, де на різних змаганнях отримував призи.

Сидимо в Івана Михайловича на кухні. Може, років сімдесят я б йому дав, але не більше.

— Що я найбільше люблю? — повторює мої слова, дивлячись в очі. — Червоні угорські і французькі вина, танці і жінок.

Після цих слів в нашій розмові постала чомусь маленька пауза. Кожен з нас думав про своє. По хвилі Іван Михайлович сказав:

— Я ніколи не одружувався. І моя сестра, що живе зі мною, ніколи не виходила заміж. З нею разом ми прожили все життя.

Іван Михайлович ні на що не скаржиться. Єдине, що його гнітить, — останнім часом погіршився зір, читати не може. Крім української, вільно володіє польською, німецькою, французькою мовами, добре знає латинь. Усіма цими мовами має літературу.

Правда, цікавий чоловік Іван Михайлович Криштоп? Його в Луцьку називають ходячою енциклопедією. Бо тільки він один пам'ятає Луцьк таким, яким не знає його вже ніхто. І розкаже, як було, покаже, де що було, порадить, пожартує. Поділиться секретами свого міцного довголіття:

— Мало їжте, багато займайтеся спортом, плавайте, танцюйте, ходіть рибалити, в ліс збирати гриби, обов'язково любіть жінок. Тільки любіть гонорово, з достоїнством...

А що, панове чоловіки, може, справді варто прислухатись до слів цієї поважної людини? Щоб старість була в радість. І жінки не скаржились...

Про автора

«Радянська історіографія називала українських повстанців та їхніх отаманів «бандитами», а трудове українське селянство — любовно «батьками», справедливо вбачаючи в них своїх єдиних захисників. І не куркулями вони були, не захищали ні поміщиків, ні капіталістів, ні Денікіна, ні Врангеля, ні «білих», ні «червоних». Вони стояли за те, щоб ніхто їх не грабував, не заважав мирно сіяти хліб, ростити дітей. Щоб у своїй хаті була своя правда, сила і воля. Щоб самим управляти Україною без усіляких «помічників».

Саме так нетрадиційно висвітлює історію українського повстанського руху, відомого як «отаманщина», кандидат історичних наук Володимир Улянич. Він готує до друку двотомник «За волю України. Українські збройні сили 1914—1921 та 1939—1955 рр.», зі сторінок якого читач чи не вперше може дізнатися, що «отаманщина» — це ще й продовження традиційної української військової козацької стратегії і тактики, прояв викривленого страхіттями громадянської війни потягу народу до волі, яскраві особистості. Пропонуємо вашій увазі кілька розділів із книги В. Улянича.

Автор народився 1939 року на Полтавщині. Закінчив історичний факультет Київського держуніверситету ім. Т. Шевченка. Працює доцентом Київського політехнічного університету. Автор багатьох публікацій про «білі плями» історії України. Завершує роботу над докторською дисертацією.

Серед українських повстанців був отаман, який вирішив відродити Запорозьку Січ, її звичаї, принципи, концепцію із використанням усіх аксесуарів XVI — XVII століть, у тому числі навіть універсалів і наказів, писаних... гусячим пером.

Ним був підполковник 31-го Олексіївського полку колишньої російської армії, майбутній отаман Юхим Божко.

Володимир УЛЯНИЧ, військовий історик

Отаман Божко, який хотів відродити Запорозьку Січ

Тривожної осені 1918 року, коли звільнений з гетьманської тюрми майбутній Головний отаман С.Петлюра вирушав у Білу Церкву до керівників повстання проти гетьманату, на Провіантській вулиці міста Катеринослава, в будинку під номером 10, зібрались прихильники відродження Запорозької Січі. Будинок той належав начальнику охорони залізничного вузла Катеринослав — Синельникове Юхимові Божку. Тут зібрались однодумці-козаки: Швачка, Горобець, Шило, Ріг, Чуприна, Василюк, Окатий, Бульба і бунчужний Сила. Всі вони присягнули Божкові і запевнили, що будуть допомагати йому у відродженні Нової Запорозької Січі й вірно служити своєму отаманові.

Дізнавшись, що почалося повстання проти гетьманату, Божко гусячим пером написав історикові Яворницькому, тоді директорові Запорізького музею. Щоб той прислав йому запорозьке Євангеліє та інші запорозькі реліквії для відроджуваної ним Запорозької Січі. Природно, що директор музею український історик-професор і передбачити не міг, що в круговерті революції та громадянської війни раптом знайдеться хтось, хто цілком серйозно надумає відродити у військових формуваннях порядки і правила XVII сторіччя. Дмитро Іванович Яворницький сприйняв його, м'яко кажучи, за дивака і, забувши про нього, не відповів на листа.

А Божко все-таки сформував Січ. Вона складалася з піхотного, кінного й артилерійського куренів і сотні великокаліберних кулеметів. Божко використав для свого повстанського загону зброю охорони залізничного вузла, начальником якої він був за гетьманату. Першим піхотним куренем (батальйоном) командував курінний отаман Веклич, кавалерією — отаман Оболенський, артилерією — отаман Максименко, а кулеметниками — сотник Савчук. Вважаючи курінь за батальйон, у повстанському загоні Божка було близько трьох тисяч козаків і старшин, шість польових гармат і достатній запас снарядів. У кулеметній сотні більше 10 кулеметів. І керували цим мобільним загоном кадрові професіональні військові, українські офіцери першої світової війни.

Божко, як і всі повстанські отамани того часу, подбав про засоби пересування. Він сформував ешелон, де був і саморобний броневагон, причеплений попереду паровоза, а перед броневагоном — платформа з запасними шпалами та рейками.

Отаман Нової Січі вирішив улаштуватися на місці старої Січі, за дніпровськими порогами, на острові Хортиця, і обороняти ці землі від будь-якого противника, включаючи, природно, і українські війська Директорії.

Та сталося так, що на різдвяні свята 1918 року Катеринослав був раптово атакований частинами повстанської армії Нестора Махна, який підтримував тоді Радянську владу. В місті силами більшовицького підпілля, яке базувалося на залізничній станції міста, розпочалось повстання робітників ремонтного заводу.

І Божку зі своїми січовиками довелося брати участь у боях за Катеринослав. Єдиного командування в місті не було. Тут стояли напівпартизанські формування отаманів Самокиша і Гулія-Гуленка. Звісно, вони були нечисленні, а їхні бойові дії нескоординовані. Незважаючи на відчайдушний опір українських повстанців іншим українцям-повстанцям, махновцям, місто взяли останні. І Запорозька Січ Божка попрямувала на допомогу Києву. Ешелон Божка зупинився на станції Знам'янка. Необхідно було розвідати обстановку. В цей час селяни навколишніх сіл Цибуневої і Михайлівки, загітовані розвідниками червоних, повстали проти Директорії. А комендант станції і комісар Знам'янки Вірко саме в цей час займався формуванням червоного партизанського загону з повсталих. Природно, що Вірко поставив Божку ультиматум: або той приєднується до червоних партизанів, або загін його буде роззброєний, а з Божком поведуться за законами воєнного часу.

Божко почав переговори, в ході яких перевів свій ешелон на станцію Крюкове. Одначе там він увійшов у зону дій командира Гайдамацького полку ще одного отамана, Волоха, який не терпів конкурентів навіть у своєму середовищі.

Волох, розташувавшись тоді в Кременчуці зі своїм штабом, зажадав до себе Божка, а коли той з'явився, арештував його разом з ад'ютантом. Та не такий простий був Божко, як думав про нього Волох. Перед від'їздом до Кременчука Божко наказав командиру своєї артилерії Максименку рухатися за ним слідом. І коли Божка заарештували, штаб Волоха обстріляли з гармат. Божко з ад'ютантом одразу ж були звільнені й повернулись у Січ.

Поміркувавши, Божко зрозумів, що сформувати справжній боєздатний загін у цій круговерті подій він не зможе. А до того ж, про нього мало що було відомо українському Головному командуванню в Києві. На раді загону було вирішено йти в глибокий тил і там закінчувати формування, поповнивши загін. Невдовзі повстанці опинилися біля Балти.

І тут, під Балтою, Божко остаточно впровадив у військовий побут свого загону всі звичаї XVII сторіччя. Козакам суворо заборонялося реквізовувати продукти у населення, відлучатися без дозволу з табору, пити горілку і грати в карти. Форма одягу була єдина. На голові — висока шапка зі шликом, на плечах жупан із стоячим коміром і великими гудзями по центру, підперізувалися поясом. Всі були одягнуті в широкі шаровари й козацькі чоботи. Божко наказав відрощувати оселедці, щоб ніхто чужий не затесався в Січ.

Окрім того, що Божко ввів заборону на картярську гру серед своїх, ця заборона поширювалась і на те населення, котре проживало поруч з розташуванням його загону. І за всі провини була одна кара: порушників били канчуками по «м'якому місцю», не розбираючи ні посад, ні чинів.

Одного разу Божко, дізнавшись, що в містечку Барі в місцевому клубі йде картярська гра, наказав своїй кінній сотні оточити клуб. Вночі, коли гра була саме в розпалі (а грали, в основному, місцеві чиновники), Божко всіх арештував і кожному гравцеві наказав дати по 15 канчуків. Були й інші численні випадки, коли Божко карав канчуками постачальників та інтендантів за затримку провізії для козаків.

Суворий режим запорозького життя був до вподоби і старшинам, і козакам. Навколо Січі в інших частинах шаліла анархія, козаки потерпали від голоду і холоду, а в Січі, як у зразковому господарстві, всього було досить і на всіх вистачало.

Та скоро мирне життя січовиків закінчилось. В окрузі з'явились червоні партизани, які йшли попереду частин 8-ої Червоної армії, розчищаючи їй дорогу. А ще на Балту налетів партизанський отаман Заболотний, загін якого підтримували і регулярні частини червоних. Але Божко і його командири були професіоналами. Це і врятувало загін. Холоднокровність не полишила командира навіть у найкритичнішу мить, коли козаки похитнулись, і всім здалося, що поразка неминуча. Спокійний, навіть незворушний, отаман наказав на лінії оборони грати український гімн. Цей, здавалось би, романтичний хід отамана Божка так підтримав січовиків, що вони з новим завзяттям і мужністю відбивали атаки сильнішого за них противника. І Заболотний, побачивши в цьому можливий підхід до Божка підкріплень, покинув поле бою, залишивши перемогу і трофеї козакам-повстанцям.

Та за Заболотним підійшли регулярні частини Червоної армії, а підкріплення у Божка не було і взяти було ніде.

Поміркувавши, отаман вирішив інтернуватися до Румунії, зберігши своїх повстанців і їхню особисту зброю. Довелось віддати наступаючому противнику і ешелон, і артилерію. Переодягнувшись хто в що міг, заховавши зброю, січовики пройшли контрольно-пропускні пункти на постах через Дністер, а там — через Румунію і Галичину і знову опинились в Україні, в найтрагічніший для Директорії час: у травні 1919 року.

Уся українська армія, численні ешелони з майном, Ставка діючої армії, її штаби, інтендантство, уряд УНР — все це стислося на крихітному клаптику української землі між Тернополем і Волочиськом, а за Збручем гриміли польські гармати. Там стікала кров'ю Галицька армія, відбиваючись багнетами від легіонерів генерала Галлера, підтримуваних артилерією, броньовиками, танками і бронепоїздами. З повітря обстрілювали і бомбили галичан новісінькі французькі «Блеріо» і «Спади», пілотами на яких були польські, французькі, британські і навіть американські льотчики.

А з півночі й північного сходу напирали червоні, з південного заходу і півдня — білі денікінці. Антанта допомоги не надавала. Для них українці з їхнім урядом соціалістів були комуністами...

Іось у цей трагічний момент тут з'явився отаман Божко. Сміливою атакою він узяв Волочиськ. Перед українською армією з'явився вихід. Були визволені від противника Проскурів, Жмеринка, Козятин... Так холоднокровний отаман Божко врятував українську армію і став героєм дня. Це був справжній повстанський вожак.

Головний отаман С. Петлюра послав Божку і його січовикам телеграму з вдячністю за мужність і відвагу. Нагородити сміливого отамана було нічим: орденів тоді в українському війську не було.

Невдовзі Запорозьку Січ вирішено було переформувати в дивізію, а отамана — зняти з посади. На пост командира нової дивізії був уже призначений полковник Добрянський, який і рушив до Божка з наказом штабу діючої армії.

Божко відмовився підкоритися. Бійці його відмову підтримали.

Штаб діючої армії, не маючи достатньо сили, щоб покарати непослухів, вирішив застосувати перевірений засіб — арештувати Божка, викликавши його в Ставку. Але повстанський отаман у пастку не спіймався.

Тоді начальник штабу діючої армії Василь Тютюнник вирішив схопити отамана. І почалось «полювання» на героя Волочиська. Справу цю доручили сотникові Миколаєнку і контррозвіднику Козієву. І їм вдалося спіймати отамана. Начальник штабу діючої армії поставив Божка перед вибором: або той здає Січ, демобілізується з армії, отримує достатній пансіон і припиняє бойову діяльність, або ж арешт і польовий суд за невиконання наказу Головного отамана. Божко схопився за кобуру, та Василь Тютюнник устиг вистрілити першим. Отаман упав. Поранення було тяжким — куля поцілила в око. В цей час у приміщення ввірвалися січовики Божка. Забравши пораненого отамана, вони швидко перенесли його в ешелон, і коли над ним схилився лікар, паровоз уже мчав командира та його хоробрих соратників подалі від штабу діючої армії.

Отаман видужав. Коли зміг пересуватися, командувати військом, то під Жмеринкою вже були денікінці.

Божко, глибоко ображений тим, як з ним повелися, вирішив зустрітися з Головним отаманом. Він вірив тільки Петлюрі, шукаючи в нього справедливості. Отаману вдалось без перешкод побачитися з ним. Петлюра сказав йому: «Бог буде судити, хто з нас порушив правду, а зараз знову формуй Січ і рятуй справу».

«Так буде, — відповів Божко. — Але я ласкаво прошу про одну милість. Коли звільнимо Україну від ворога, уряд мусить подарувати у власність моєї Січі землі за порогами, які належали колись запорожцям».

Петлюра пообіцяв його прохання задовольнити. Більше вони не зустрічалися.

Українського війська вже практично не було. У Наддніпрянській армії залишилося 6—7 тисяч, багато було хворих, поранених, біженців.

В Україні зостались три повстанських отамани: Волох із гайдамаками, Данченко-Денис із запорожцями та січовиками Божка. Волоха призначили головним серед повстанців. Не терплячи біля себе конкурентів (а Божко належав до них), Волох примусив козака Чайковського, який був порученцем Божка, убити свого отамана. На початку грудня 1919 року сплячого Божка вбили з його ж власної зброї.

Так загинув один із найсамовідданіших і найбезкорисливіших борців за незалежність і державність своєї Батьківщини. Єдиним бажанням у нього було відродити за порогами на острові Хортиця Запорозьку Січ, українське військове братство на засадах справедливості та порядності, чоловічої козацької дружби і слави.

На фото: отаман БОЖКО у формі січовиків.

ПОЛОЖЕННЯ

ПРО ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ ГРОМАДЯН ЗА МІСЦЕМ ПРОЖИВАННЯ В УКРАЇНІ

ПОСТАНОВА ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Про затвердження Положення про загальні збори громадян за місцем проживання в Україні

Верховна Рада України **постановляє:**

1. Затвердити Положення про загальні збори громадян за місцем проживання в Україні (додається).

2. Ввести в дію Положення про загальні збори громадян за місцем проживання в Україні з дня його опублікування.

Голова Верховної Ради України І. ПЛЮЩ

м. Київ, 17 грудня 1993 року

Відповідно до Закону України «Про місцеві Ради народних депутатів та місцеве і регіональне самоврядування» загальні збори громадян за місцем проживання є важливою формою безпосередньої участі населення у вирішенні питань, віднесених до відання місцевого самоврядування.

Загальні збори громадян є складовою частиною системи місцевого самоврядування (сільрад, селищ і міст).

I. Загальні положення

Стаття 1

Загальні збори громадян (далі «збори») скликаються за місцем проживання громадян (села, селища, мікрорайону, житлового комплексу, вулиці, кварталу, будинку та іншого територіального утворення) для обговорення найважливіших питань місцевого життя.

Стаття 2

У роботі зборів мають право брати участь громадяни, які досягли 18 років і постійно проживають на відповідній території.

У зборах не беруть участі психічно хворі громадяни, визнані судом недієздатними, особи, які тримаються в місцях позбавлення волі, а також особи, які знаходяться за рішенням суду в місцях примусового лікування.

У роботі зборів можуть брати участь депутати Рад народних депутатів, представники державних органів, трудових колективів, об'єднань громадян.

Стаття 3

Збори скликаються в міру необхідності, але не менш як один раз на рік і є правомочними при наявності на них більше половини громадян, які проживають на відповідній території і мають право брати участь у зборах, а в разі скликання зборів (конференції) представників громадян — не менш як двох третин представників відповідних територіальних утворень.

Стаття 4

При розгляді і вирішенні питань збори керуються Конституцією і законами України, указами Президента України, іншими актами законодавчої і виконавчої влади, рішеннями відповідних Рад народних депутатів та їх виконавчих органів, а також цим Положенням.

У Республіці Крим збори керуються республіканським законодавством.

Стаття 5

Рішення зборів, прийняті в межах чинного законодавства, є обов'язковими для виконання органами територіальної самоорганізації громадян, усіма громадянами, які проживають на відповідній території.

II. Компетенція зборів

Стаття 6

До компетенції зборів належить:

1) розгляд будь-яких питань, віднесених до відання місцевого самоврядування, в межах Конституції і законів України, внесення пропозицій відповідним органам і організаціям;

2) обговорення проектів рішень місцевих Рад народних депутатів та їх органів з важливих питань місцевого життя;

3) внесення пропозицій з питань порядку денного сесій Рад народних депутатів та їх органів;

4) заслуховування інформацій голів Рад, керівників їх органів, звітів керівників підприємств, установ і організацій, що належать до комунальної власності відповідних адміністративно-територіальних одиниць, в разі необхідності порушення перед відповідною Радою народних депутатів питання про притягнення окремих посадових осіб до відповідальності;

5) інформування населення про прийняті Радами та їх виконавчими органами рішення, хід їх виконання, про закони України, укази Президента України, інші акти органів законодавчої і виконавчої влади з питань, що зачіпають інтереси громадян;

6) обрання громадських комітетів і рад самоврядування; затвердження їх статутів (положень), внесення змін і доповнень до них, вирішення питань про дострокове припинення повноважень (розпуск) органів територіальної самоорганізації громадян, а також про відставку окремих їх членів;

7) встановлення структури, штатів, затвердження витрат на утримання утворюваних зборами органів та умов оплати праці їх працівників;

8) надання згоди на включення до складу місцевого господарства об'єктів, які створені в результаті трудової участі громадян або придбані на їх добровільні внески, на продаж або безоплатну передачу цих майнових об'єктів іншим суб'єктам власності;

9) внесення пропозицій щодо передачі або продажу в комунальну власність відповідних адміністративно-територіальних одиниць підприємств, організацій, їх структурних підрозділів та інших об'єктів, що належать до державної та інших форм власності, якщо вони мають особливо важливе значення для забезпечення комунально-побутових і соціально-культурних потреб населення даної території, функціонування місцевого господарства;

10) вирішення питань щодо об'єднання коштів населення, а також за згодою підприємств, організацій і установ, які не входять до складу місцевого господарства, їх коштів, трудових і матеріально-технічних ресурсів на будівництво, розширення, ремонт і утримання на пайових засадах об'єктів соціальної і виробничої інфраструктури, благоустрій населених пунктів, на заходи по охороні навколишнього природного середовища; внесення відповідних пропозицій з цих питань місцевим Радам та їх виконавчим органам;

11) розгляд питань про подання допомоги інвалідам, ветеранам війни і праці, одиноким престарілим громадянам, багатодітним сім'ям та іншим категоріям громадян; внесення відповідних пропозицій на розгляд місцевих Рад та їх органів;

12) внесення пропозицій щодо встановлення Радами місцевих податків і зборів, оголошення місцевих добровільних позик;

13) розгляд питань про найменування, перейменування населених пунктів, вулиць, перепідпорядкування сіл, селищ; внесення відповідних пропозицій з цих питань;

14) обговорення питань, пов'язаних із залученням населення до ліквідації наслідків аварій і стихійного лиха, сприянням Радам, державним органам у проведенні робіт по ліквідації наслідків аварій; заслуховування інформацій виконавчих органів місцевих Рад про екологічно небезпечні аварії та ситуації і стан навколишнього природного середовища, а також про заходи, що вживаються з метою його поліпшення;

15) обговорення поведінки осіб, які порушують громадський порядок, внесення подання до державних і громадських органів про притягнення цих осіб до відповідальності;

16) обговорення інших питань, що зачіпають інтереси населення відповідної території.

Стаття 7

Збори мають право звертатися з пропозиціями до відповідних Рад, державних органів, інших органів місцевого і регіонального самоврядування, керівників підприємств, організацій і установ, які зобов'язані розглянути ці пропозиції та інформувати у місячний строк про результати розгляду осіб або органи, за рішенням яких було скликано збори.

III. Порядок скликання і проведення зборів

Стаття 8

Збори скликаються головою Ради або її виконавчим органом, громадськими комітетами і радами самоврядування.

Збори скликаються за пропозицією не менш як третини від загальної кількості громадян, які проживають у відповідному територіальному утворенні, Ради народних депутатів, постійної комісії, депутатської групи, трудового колективу, об'єднання громадян.

У випадках, коли скликання зборів пов'язане з певними організаційними складнощами, можуть скликатися збори (конференції) представників громадян населених пунктів, мікрорайонів, житлових комплексів, вулиць, кварталів, будинків та інших територіальних утворень. Норми представництва на них визначаються відповідною Радою, її виконавчим органом або органом територіальної самоорганізації громадян.

Представники громадян для участі в зборах (конференції) обираються зборами відповідних територіальних утворень або визначаються органами територіальної самоорганізації громадян (громадськими комітетами і радами мікрорайонів, житлових комплексів, сільськими, селищними, вуличними, квартальними, домовими комітетами).

У разі, коли збори скликаються органами територіальної самоорганізації громадян, вони повідомляють про це відповідну Раду або її виконавчий орган. Місцеві Ради та їх виконавчі органи сприяють громадським комітетам і радам самоврядування у підготовці і проведенні зборів, надають їм необхідні приміщення.

Стаття 9

Рішення про скликання зборів доводиться до відома громадян, які проживають на відповідній території, не пізніш як за 7 днів до їх проведення з зазначенням часу скликання, місця проведення зборів, питань, які передбачається внести на їх обговорення. У випадках особливої необхідності населенню повідомляється про скликання зборів в день їх проведення.

Стаття 10

Збори відкриває і веде голова відповідної Ради або його заступник, а в разі, коли збори скликано за рішенням відповідного органу територіальної самоорганізації громадян, — керівник цього органу. Для ведення протоколу зборів обирається секретар зборів. Для ведення зборів може обиратися президія зборів. Збори можуть обирати також лічильну комісію. Порядок денний і порядок роботи зборів затверджується зборами.

Стаття 11

З розглянутих питань збори приймають рішення. Рішення зборів приймаються більшістю голосів громадян, які присутні на зборах, відкритим або таємним голосуванням. Рішення зборів підписуються головою і секретарем зборів.

Стаття 12

За результатами зборів складається протокол, який підписується головою і секретарем зборів. До протоколу зборів (конференції) додаються матеріали реєстрації їх учасників (список громадян, які були присутніми на зборах, із зазначенням місця їх проживання, або список представників громадян відповідних територіальних утворень, а також рішення органів територіальної самоорганізації громадян про делегування своїх представників для участі в конференції).

IV. Заключні положення

Стаття 13

Рішення зборів проводяться в життя головами відповідних Рад, їх виконавчими органами, органами територіальної самоорганізації громадян. До реалізації рішень зборів залучається населення, підприємства, організації, установи, які розташовані на відповідній території. Органи територіальної самоорганізації громадян регулярно інформують населення про виконання рішень зборів.

Стаття 14

Дію рішень зборів, прийнятих з порушенням Конституції та законодавства України, може бути зупинено відповідною Радою народних депутатів або її виконавчим органом, місцевою державною адміністрацією до вирішення питання про їх законність у судовому порядку. Про це повідомляється відповідному органу територіальної самоорганізації громадян.

Стаття 15

На загальних зборах в порядку, передбаченому цим Положенням, з додержанням вимог відповідних законодавчих актів України можуть також розглядатися питання:

а) про висування претендентів на кандидата в Президенти України, кандидатів у народні депутати України і депутати місцевих Рад, на голів Рад, представників до складу виборчих комісій по виборах Президента України, народних депутатів України і депутатів місцевих Рад, з всеукраїнського та місцевих референдумів, представників (спостерігачів) для здійснення нагляду за ходом виборчої кампанії та референдумів;

б) про відкликання народних депутатів України та депутатів місцевих Рад;

в) про внесення на розгляд відповідних місцевих Рад пропозицій про проведення місцевого референдуму;

г) про утворення ініціативних груп всеукраїнського і місцевих референдумів.

Фейлетон

ГЕШЕФТ У СТИЛІ ЕСПЕ, АБО ЯК МИНЬКУ В «ЄВРОПУ» ВІДДАВАЛИ

Сталося це у Зборівському районі Тернопільської області. Забрів якось голова правління кооперативу «Кобзарівський» на рідну ферму. А тут йому назустріч, торохкаючи кістками, наче віз по бруківці, плуганиться корова Минька.

— Прийшов попрощатися, Михайле Даниловичу? Таки продав нас?

— Не кажи так! Я мислю європейськими масштабами.

— Воно й видно, — і тицьнула хвостом, наче указкою, на розгардіяш, що лишився новоутвореному кооперативу «Кобзарівський» у спадок від розваленого колгоспу «17 вересня».

— Прорвемося, Минько! Ще вся Європа про нас говоритиме.

— Ну-ну, моєму б теляті та вовка з'їсти.

— Не віриш? Он райдержадміністрація зареєструвала спільне українсько-югославське підприємство «Європа», співзасновником якого став наш сільгоспкооператив. Отож, не дрейф — маємо еспе!

— І що — тепер югослави приїдуть до нас буряки сапати?

— Нащо ж так єхидно, Минько? Вони дадуть нам найновіші технології...

— Це ж які? Оті, за якими селянську працю «переганяють» у закордонні банки, а звідти потім валюта перекочовує в кишені начальства?

— Патякатимеш зайве — здам на м'ясокомбінат.

— Зась! Там кісток не приймають... Так чим іще цікаве твоє еспе «Європа»?

— Бачиш, я у нашому кооперативі не те що кабінету — звичайного телефона не маю. Ганьба! Так от, югославська фірма «Ексімпо-Чугур» дасть мені аж п'ять таких апаратів, а ще й кабінетні меблі, факс і навіть комп'ютер. А щоб угода не виглядала сумнівною, пришлють навіть комбайна.

— Чоловіче добрий, ти б краще зробив так, аби тими комбайнами було що збирати. А бухгалтери і без комп'ютера прибутки полічать — аби були. Телефон, дійсно, річ потрібна і вагома... І це все, що вони тобі дали?

— Ні, пан Ніколич виділив нам ще дві сотки землі в Тернополі.

— Чудеса! Знаєш, Даниловичу, коли в яслах катма кормів, то ми газети читаємо. Такі собі політгодини проводимо. Так от, у газетах нам ще не траплялося такого закону, за яким би іноземці виділяли нам нашу землю. Ну, а що ж колгосп дав за оті презентики?

— Не подарунки це, а внесок югославської сторони. А другу половину статутного фонду еспе сформували ми. Дрібничку вклали — якихось там 890 гектарів землі, чотири трактори, два комбайни, причіпний та ремонтний інвентар, твою ферму, а з нею і 150 голів худоби, забійний цех, три пари коней, ще там якийсь дріб'язок. А щоб не вагалися — підкинули ще й 40 гектарів лісу...

— Цікаво, це ж скільки гектарів поля та лісу потягнув один югославський телефон? Не лічив? Ой, чує моє серце — тобі все це полічать!..

— Цить мені! — гримнув пан Михайло. Та так, що я проснувся. А наснилося все це під враженням від матеріалів позовної заяви Тернопільської обласної прокуратури № 7/208 від 25 лютого 1994 року в Тернопільский арбітражний суд про визнання реєстрації Зборівською райдержадміністрацією спільного українсько-югославського підприємства «Європа»(влітку 1993 року) недійсною, бо при тому було порушено ряд законодавчих актів України. Отож, будемо сподіватися, що після балачок про розпродаж України настане діло. Хай «на почин» буде хоч би й кооператив «Кобзарівський», очолюваний паном Михайлом Пейком...

Михайло ВАСИЛАШКО.

Тернопільська область.

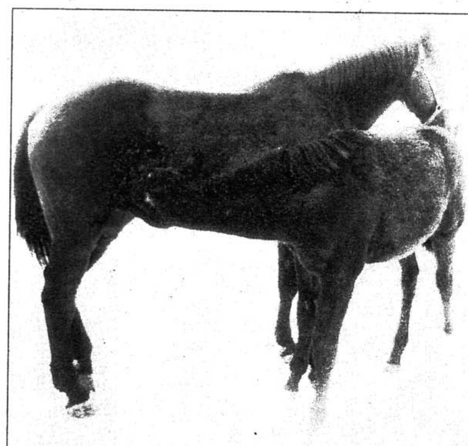
Ганна РОМАНЦОВА, «Голос України»

В село, в глибинку, в Носівку!

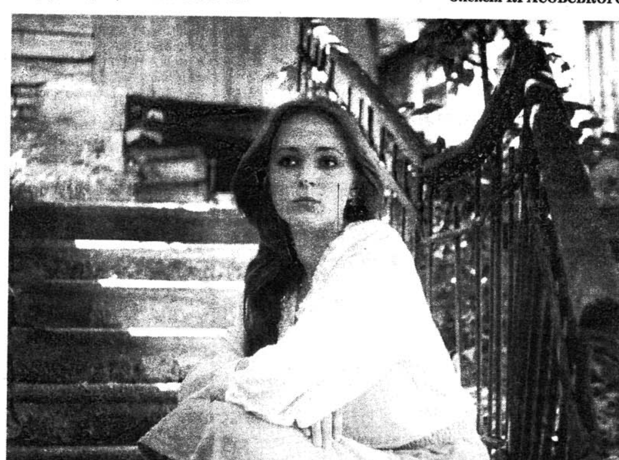

Здається, відтоді, як людина винайшла колесо, її охопила пристрасть до зміни місць. Подальші технічні винаходи надали згадуваному процесові глобальних масштабів. Не встигло молоко на вустах просохнути, як кидаємо домівку і летимо. За синім птахом, довгим рублем (доларом?) чи ще чимось, украй необхідним. Думаємо — тимчасово, а виявляється — назавжди.

Мчимо підкорювати світ, а насправді — просто шукати місця під сонцем. І вже коли знесилені крила, а перед очима замість горизонту — одна суцільна чорна смуга, раптом згадуємо, що є на світі та сама Носівка чи Торопилівка, Вишняки чи Гребінки. Де взимку глибший сніг, а влітку — більше сонця. Де небо прозоріше і довше бабине літо. Де кожне деревце знайоме з дитинства, а в річці риби — хоч руками вибирай. Де вмить минає втома, і дихається легко та спокійно. Куди можна приїхати без попередження, бо на тебе там завжди чекають. Той єдиний земний прихисток. Частинка твого серця. Твій ДІМ.

Фото Михайла САЧКА, Анатолія МІЗЕРНОГО, Василя БАБУХА, Олексія КРАСОВСЬКОГО.

Василь ЩЕРБАНЬ

Музичний базар

Меломанам було складно й накладно, ще за радянських часів, не кажучи про теперішні. Ентузіасти-одинаки цієї справи майже приречені на невдачу. Саме це й наштовхнуло на ідею створення товариства колекціонерів. У 1976 році всі колекціонери міста Києва об'єдналися у клуб «Фонограф», що наступного року перейшов до музичного товариства УРСР, пізніше стало Музичною спілкою України. Клуб «Фонограф» був ініціатором створення всесоюзного музичного товариства, і тому старі зв'язки нині знову відроджуються.

«Фонограф» не раз допомагав і допомагає театрам і радіо. До недавнього часу він мав приміщення в парку імені М. Фрунзе, де і відбувалися музичні аудіо- і відеобазари та зустрічі. Там можна було побачити, почути, обміняти, продати і найновіші, і раритетні записи та платівки.

Сьогодні «Фонограф» влаштовує музичні аудіо- та відеобазари у приміщенні кінотеатру «Жовтень». Щосуботи ви будете тут за бажаного гостя. Навіть якщо нічого не придбаєте чи продасте, обміняєте, то спілкування, знайомства з цікавими людьми вам гарантовані. Товариство чекає і на тих, хто від'їжджає з нашої країни і не знає, куди діти власну фонотеку. Саме тут вони знайдуть людей, які подбають про майбутнє цих фонотек.

Тепер «Фонограф» розробляє новий статут і планує створити всеукраїнське об'єднання меломанів та колекціонерів.

Найближчим часом фірма «Аудіо Україна» та «Фонограф» розпочнуть роботу над створенням національної фонотеки. Платівки, касети, компакт-диски з класичними, фольклорними, естрадними записами розповсюджуватимуть насамперед за абонементами колекціонерів. До співпраці запрошують усіх охочих.

І не варто забувати слова Л. Толстого: «Музика — це стенограма емоцій. Емоції, які так важко описати, людина безпосередньо передає в музиці, в цьому її сила і значення».

Одинадцять з тридцяти трьох

27 березня, у Міжнародний день театру, на сцені столичного театру імені Франка буде вручено театральні премії «Київська пектораль-94". Визначено по три претенденти на кожну з одинадцяти номінацій. Одинадцять переможців стануть відомі за годину до вручення. Подаємо список претендентів: 1. За кращу виставу — «ДЮШЕС" (театр-студія "Театральний клуб"), «УБИВЧИЙ І НЕПОВТОРНИЙ" (театр "Браво"), "ЧАРІВНИЦЯ" (Театр драми і комедії);

2. За кращу виставу для дітей — «ПРИМХА ПРИНЦЕСИ" (Театр драми і комедії), «КОЛОМБІНА, П'ЄРО, АРЛЕКІН" (ТЮГ), «ЧАРІВНА НІЧ" (Театр драми і комедії);

3. За мистецьку подію в музичному житті — «ДЗВОНИ", хор, хормейстер Л. ВЕНЕДИКТОВ (Національна опера), «НАБУККО», хор, хормейстер Л. ВЕНЕДИКТОВ (Національна опера), «НІЧ ПЕРЕД РІЗДВОМ" — композитор Є. СТАНКОВИЧ (Національна опера);

4. За кращу режисерську роботу —Д. БОГОМАЗОВ, «Чарівниця» (Театр драми і комедії), О. ЛІПЦИН, «Дюшес» (Театральний клуб), В. ПЕТРОВ, «Убивчий і неповторний» (театр «Браво»);

5. За краще виконання чоловічої ролі — Т. ОГЛОБЛІН, Моріс, «Контракт» (театр «Сузір'я»), М. РУШКОВСЬКИЙ, Честерфілд, «Коли кінь непритомніє» (театр «Сузір'я»), І. ЧЕРНИЦЬКИЙ, Сідні, «Убивчий і неповторний» (театр «Браво»);

6. За краще виконання жіночої ролі — А. ДАРУГА, Моллі Блум, «Дюшес» («Театральний клуб»), Т. ПЛАШЕНКО, Моллі Блум, «Дюшес» (Театральний клуб), Н. СЕРДЮК, Ніна, «П'ять пудів любові» (театр імені Лесі Українки);

7. За краще виконання чоловічої ролі другого плану — В. МАЗУР, Ступай-Ступаненко, «Патетична соната» (театр імені Франка), А. Мухарський, Бертран, «Коли кінь непритомніє» («Сузір'я), Л. СОМОВ, Бертран, «Трохи кохання в цьому безумному світі» (театр «Браво»);

8. За кращу сценографію — А. АЛЕКСАНДРОВИЧ- ДОЧЕВСЬКИЙ, «Патетична соната» (театр імені Франка), І. ЛЕЩЕНКО, «Дюшес» («Театральний клуб»), Н. РУДЮК, «Убивчий і неповторний» (театр «Браво»);

9. За краще музичне оформлення — О. КУРІЙ, «Чарівниця» (театр драми і комедії), М. ЧЕМБЕРЖІ, «Випромінювання батьківства» (театр «Сузір'я»), Ю. ШЕВЧЕНКО, «Патетична соната», «Лісова пісня» (театр імені Франка);

10. За кращий дебют — О. БАТЬКО, Мавка, «Лісова пісня» (театр імені Франка), Д. БОГОМАЗОВ, режисура, «Чарівниця» (театр драми і комедії), О. САМАР, Гнат, «Чарівниця» (театр драми і комедії);

11. За кращу театрально-критичну роботу 1993 року — В. ЖЕЖЕРА, О. КЛЕКОВКІН, Р. КОЛОМІЄЦЬ.

Уважний читач, мабуть, помітив: у цьому році серед номінацій відсутня одна — за краще виконання жіночої ролі другого плану. Такої просто не знайшлося — не хочуть столичні актриси бути на другому плані — і край! Зате з'явились номінації, яких не було раніше, — за явище в музичному житті та за кращу дитячу виставу.

Отже, почекаємо до сьомої години вечора 27 березня...

Через соціально-культурну сферу — найреальніший, на думку Лариси Хоролець, вихід і шлях до розв'язання проблем народного самовиживання, соціальної справедливості і злагоди в суспільстві.

Тож як генеральний директор Центру «Український дім» при Кабінеті міністрів України хочу запропонувати своє розуміння сьогоднішнього стану нашої вітчизняної культури, її проблематики і перспектив. І спробую заодно відповісти, що ж можна зробити для її дальшого розвитку.

Переконана, що культура — це величезна суспільствотворча і людинотворча сила. Через неї, під її впливом можна набагато успішніше розв'язувати чимало основоположних суспільних проблем, вести суспільство від хаосу, дикунства і кризи до благ цивілізації. Інакше кажучи, як образно підмітив Марк Твен, пам'ятати у трудомісткому прагненні прогресу, що в результаті наполегливої творчої діяльності людини, в результаті тривалого культивування навіть гіркий мигдаль став персиком.

При тому, що нині культура, як ніколи, покликана відігравати роль духовного каталізатора національного відродження, гарантованого благополуччя нашого народу та його державності, самій культурі сьогодні незатишно. Вона — мов ота сирота при битій дорозі: хтось байдуже пройде мимо, хтось, добріший серцем, кине карбованця. Хіба це достойно нової, незалежної України? І хіба це підносить суспільний прогрес в Україні, її авторитет? З чим житимемо далі й з чим виходитимемо в широкі світи? Тільки в червоно-синіх шароварах? Але ж це, пробачте, стає лише дешевою, бутафорською, карнавальною візиткою. Національну ж сутність, велику душу народу в жодні шаровари не перенесеш, не вмістиш і не зодягнеш.

Хоч як прикро, але мало хто та ще й менше, ніж у недавні десятки разів засуджені тоталітарні часи, рахується нині з нашою культурою.

Держава, кажуть, не може. Мовляв, культурний процес порятують новонароджені економічні сили.

Марні сподівання!

Звичайно, трапляються меценати. Але загалом і цим новим економічним силам, багатим людям, і державі, яка їм сприяє, у першу чергу потрібні біржі, банки, брокерські контори, вигідні ділові операції. На те й знаходяться і спрямовуються великі кошти.

Держава, яка, кажуть, тепер не може допомогти власними ресурсами, але може законодавчо стимулювати економічну підтримку культури з боку згаданих нових сил, не робить цього. І культурі, як і раніше, залишаються оцкрібки.

Донедавна одноманітна й одномірна, хоча й інтернаціонально лискуча, культура призначалась для обслуговування помпезних ідеологічних заходів і програм. Нині в одноманітної й одномірної, офіціозної, ностальгійно національної культури теж залишається така сама функція. Зате поза культурою парадною додається ще більша загроза девальвації та закінчення будь-якої культури. Бо наступає комерціалізація духовної сфери, наступає антикультура. Наступає в першу чергу проти національно-культурних пріоритетів, а в кінцевому результаті — проти духовно-культурних цінностей людства взагалі, незалежно від їхнього національного походження. А з іншого боку, виступає проти національного і проти загального духовно-морального буття особи і народу, його молодого покоління.

Замість високих цінностей, віковічних норм і традицій народної самосвідомості, православ'я, общинної соціальної справедливості, досвіду цивілізованого поступу нації та людства нам нав'язуються культи нерегульованих, невгамовних інстинктів, споживацтва і користолюбства, соціальної та фізичної сили, насильства над людською гідністю... Все — заради наростання багатства в одній із точок суспільства, на одному з його полюсів, тоді як весь інший людський простір прирікається на бідування, відчайдушне алогічне існування.

Може, скажете, не бачимо всього цього в сучасному українському суспільстві? Чи, може, дозволимо собі твердити, що, рятуючи духовність від натиску бездуховності й комерціалізації, рятуючи національну культуру від навали космополітичного «маскульту», наскільки не вплинемо на соціальний порятунок народу і на творення соціально-правової Української держави?

Колись дуже досвідчений, мудрий політик і культурний діяч Едуард Ерріо відзначав, що культура — це те, що залишається, коли все інше забуто й зникає.

Так, справді, єдине, що нині залишається не вбитим, стійким і тим самим виокреслює народ як народ, це саме культура.

Розвалена економіка, обідрана до найчутливіших, найглибинніших нервів соціальна сфера, уся в проваллях державна внутрішня і зовнішня політика... А культура не здається!

І продовжується героїчне творче служіння митців економічно жебракуючій культурі. І ростуть, збагачуються її успіхи. І знаходиться талановита, з юних літ подвижницька творча зміна посивілим майстрам. Такі ми у ставленні до своєї культури, а значить — і до народного буття.

Жаль, не всі... І особливо жаль, що саме «не всіх» чимало серед тих, хто владно визначає суспільну й народну долю. А, визначаючи, твердить, що наче сам задля суспільного і народного блага культура, загалом соціально-культурна сфера, може почекати, бо на першому плані важливіше — економіка, боротьба із злочинністю, приватизація, підтримка підприємництва, творення нових структур влади тощо. І ніхто з отих «не всіх» навіть не підозрює, що через розв'язання проблем культури, соціально-культурної сфери і економічні взаємини та й уся економіка були б цивілізованішими, і злочинний світ мав би значно меншу базу, і приватизація йшла б культурно, менше уподібнюючись до прихватизації, і підприємці посправжньому б знали мови, а не сленг і матюки, і нові державні структури формувалися б розумно і красиво...

Що, на мій погляд, треба робити державі, її вищому законодавчому органу, щоб комплексно розв'язувати проблеми культури і забезпечувати соціально-культурне благополуччя громадян, усього суспільства?

На перше місце висуваю те, в чому нічого нового, штучно оригінального немає, про що вже цілі роки й десятиліття прогаласували.

Культурі, загалом соціально-культурній сфері, справді і надзвичайно потрібні кошти, належні матеріальні ресурси.

Переконана, що й за нинішніх кризових умов можна мобілізувати кошти і матеріальні ресурси на розвиток цієї сфери.

Є два регулятори — законність і раціональність. Держава, її економіка — у кризі. На жаль, це так. Але можна і треба не придушувати культуру податками, а раціонально направляти в неї інвестиції, здобуті від оптимального оподаткування підприємницьких структур, особливо тих, які не займаються виробництвом і наживають свої надприбутки чистим і нечистим посередництвом, відверто крутійськими, незаконними операціями.

Варто зміцнити, розширити і всіляко стимулювати економічне вигідне суспільне виробництво, безпосередньо спрямоване на потреби соціально-культурної сфери.

Не менш значна теза — про утвердження атмосфери суспільного затребування культури і високоцивілізованих норм життя.

Власне, і вимога фінансово-матеріального забезпечення, і ця теза — неподільне, двоєдине завдання.

Створення атмосфери суспільного затребування культури і високоцивілізованих норм життя — це моральний, просвітницький, організаційно-творчий, професійно-психологічний зріз політичного курсу.

І нарешті ще про одне. В культурі у нас офіційно й неофіційно віддавна хто тільки не управляє — від товарознавця до ветеринара, від голови сільради до керівника парламентського підрозділу. Всі на всьому знаються, командують, кожен навіть цим «писателям» може ЦУ дати...

А є ж одне-єдине цивілізоване правило: культурою, взагалі соціально-культурною сферою, не треба жорстко керувати — її треба забезпечити всім необхідним, а раціональний режим саморегулювання встановить вона сама.

Лариса ХОРОЛЕЦЬ, генеральний директор Центру «Український дім»

ВІД ГІРКОГО МИГДАЛЮ ДО ПЕРСИКА,

або Культура як чинник суспільного прогресу і благополуччя

Віталій ЖЕЖЕРА, «Голос України»

Жити-поживати, ворогів наживати

Мій співбесідник — суддя Печерського райсуду Києва В'ячеслав Динник. Має чималий стаж роботи над темою, що нас нині цікавить. Раніше працював слідчим з особливо важливих справ.

— Пам'ятаєте, чим закінчуються старі казки? «І стали вони жити-поживати, ДОБРА наживати...» Тобто, колись «добро» означало тільки «майно», хто його мав, вважався «добрим», хто не мав — «злим». А як тепер?

— Я вчора бачив мультик, де злим був якраз той, у кого багато «добра». Взагалі, зло навколо добра крутиться, і навпаки. Це нерозрідільно, як життя і смерть.

— Те зло, з яким ви маєте справу тут, у суді — чим воно спричинене?

— Сорок відсотків — корисливі злочини, решта — злочини проти особи. Об'єднує їх те, що і ті, й другі останнім часом дуже зросли, а злочинці помолодшали. Не ті, мабуть, мультики дивляться.

— Злочини, що ви їх називаєте корисливими — вони від бідності?

— Вони споконвіку від бідності, але з поправкою на свій час. Скажімо, нам обом є що їсти, але у тебе є мерседес, а у мене нема, і я починаю над цим надто багато думати...

— Який він, носій зла?

— Як я або ти. У нас колись було тестування, і на запитання «Чи змогли б ви вчинити вбивство?» дехто спішив відповісти «Ні!»

— Я б не спішив...

— Отож. У людині є все. Річ лиш у тім, наскільки вона це усвідомлює і контролює...

— Якраз хотів спитати: а наскільки самі злочинці усвідомлюють свій гріх? Хтось, приміром, приходить каятись у скоєному?

— Мені старий мудрий колега сказав: коли чую, що хтось десь прийшов з повинною, мене кидає у дріж. Бо цього не може бути! Це у Достоєвського... Ну, скажи: п'яниця зізнається, що він п'яниця?.. Людина налаштована на самозахист, на самовиправдання...

— Тобто, тюрма їй нічого не дає?

— Коли людина сидить там — у середовищі зла — більше року, вона лиш набирається того зла.

— Що робиться, аби згладити цю трагічну суперечність?

— Як це не гірко — нічого.

— Ви теж маєте справу з «середовищем зла» — не боїтесь, що це скалічить душу поступово?

— Поки що роки і здоров'я дозволяють не боятися. Але іноді думаю над цим. І рятує — оця ж таки робота, з її добром і злом.

— Найсуворіший вирок, винесений вами особисто?

— Десять років. За вбивство.

— Як такі речі сприймають?

— Згадую свою першу справу в оцьому суді. Йшлося про бандита, рецидивіста, він притягувався за незаконне зберігання автоматичної зброї, мав певну підтримку іззовні й розраховував на два роки, не більше. Тому був зі мною дуже коректним. Але, коли я оголосив «чотири роки», він сказав: «Сволота! Це ти не мені дав чотири роки, а собі. Я ще повернусь.»

— Чим скінчилось?

— Нічим. Це було рік тому. Він ще не повернувся.

Ганна РОМАНЦОВА, «Голос України»

НЕ ЧЕКАЙТЕ НА СТРАШНИЙ СУД!

«Це чудово, що ви прийшли саме до мене. Я сам збирався виступити з цим у пресі», — такими словами зустрів мене отець Михайло. Але у церкві, як і в миру, — так само марнота. Тому він повторює не без суму: «Я все життя перебуваю у становищі перекотиполя». Добро абстрактне, лихо завжди конкретне. З цього ж приводу «заштатний» священик, протоієрей, ветеран Великої Вітчизняної війни, пенсіонер і просто мудра людина побажав залишитися невідомим.

Господь прощає всі гріхи, аж до блуду. Але горді Царство Боже не успадкують. Культ павича (гордість) і гадюки (заздрість) — найнебезпечніші з людських пристрастей.

Православна духовна система визначає тяжкі, смертні гріхи: мужолозтво, вбивство, аборт. Для мене як для священика ступінь гріха не має значення. Я не маю права судити християнина, моє завдання — прийняти сповідь і привести його до каяття. Коли до мене звертаються «святий отче», мене коробить. Я не святий, я маю тіло, як і всі. Серед ченців гріха предостатньо. Ось і нині в українській церкві йде боротьба не за Бога, а за владу. Бог є любов. А де вона? Ми ж гриземо одне одного.

До мене звертаються злочинці, пропащі жінки, гомосексуалісти. Іноді мені доводиться писати по 100 листів на тиждень. Якось прийшов хлопець, я знаю його не перший рік. Ця людина блукала по життю, як волоцюга, не маючи сім'ї, постійної роботи, не знаючи, як і для чого жити. Під час останнього візиту він вирішив прийняти постриг. Я відрадив його від цього. Я сказав: «Тобі тридцять років, ти шукаєш порятунку. Візьмись за розум, зупинись. Знайди собі жінку — у тридцятирічному віці ти займаєшся онанізмом. Навчись жити, а не кидатися з боку в бік. Ти думаєш, що, придбавши чотки, полегшиш собі існування, знайдеш душевний спокій?»

Є таке поняття: святий біс. Людині здається, що вона робить усе в ім'я свого спасіння, а насправді фанатизм, з яким вона все це чинить, обертається на шкоду. Я знав жінку, яка жертвувала церкві величезні суми, оббираючи власну сім'ю. Оце і є той самий, противний Богові фанатизм.

... Не так давно був випадок у Санкт-Петербурзі. Жінка-слідчий передала підслідному зброю, щоб сприяти його втечі. З погляду закону це злочин. І все ж їй буде прощено. Люблячи цю людину, бачачи в ній л ю д и н у, а не злочинця, вона сказала: тікай і живи по-іншому.

Може, я скажу крамольну річ, але наша православна церква надто консервативна. В той же час деякі канони треба змінювати — цього вимагає сьогодення. Як, наприклад, можна забороняти аборти, коли перед людськістю всерйоз стоїть загроза перенаселення?

... Якось, здається, місяць тому, патріарх Московський і всія Русі Олексій попрохав звільнити в'язня, який розписав храм. Але Богові — Богове, кесарю — кесареве. Я не вірю в настання Страшного суду. Фактично людство вступило у цю стадію своєї історії — хвороби, перенаселення, екологічна криза, надмір інформації... Церква не повинна втручатися в мирський суд. І ратувати, наприклад, за скасування смертної кари. Зло вічне. І за 70 з лишком років свого життя переконався, що зупинити людину перед гріховним вчинком може тільки страх. Тому я приймаю смертну кару як спосіб страхання, але, безумовно, тільки у виняткових випадках.

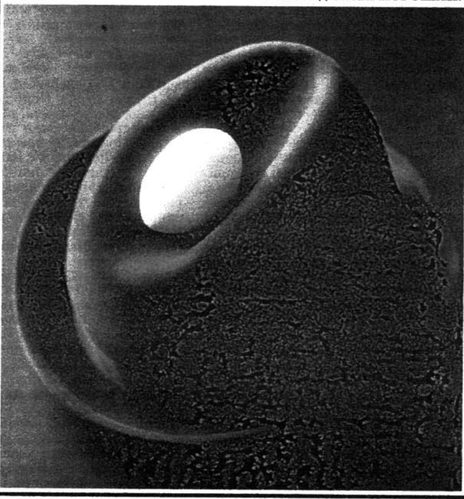
Зібрались якось батюшка, філософ та суддя

Зібралися, значить, вони і кожен коротко висловився з приводу того, що є ДОБРО, а що — ЗЛО.

Тему, звісно, не закрили, бо це все одно, що остаточно розв'язати одвічне питання «Хто був першим — яйце чи курка?»

Втім, думати (хоча б думати!) над вічними істинами корисно завжди і всім, і не лише заради службового обов'язку...

Фотоетюд Олени ПОРОШАН.

Оксана ЧАЙКА, студентка філософського факультету КДУ

Облиште філософствувати й дивіться на зірки!

Я мала конкретне завдання: видати інформацію про те, як філософи, починаючи зі стародавніх, розуміли добро й зло. Я відмовлялася, бо достеменно знаю: не одна філософська система ламала собі карк саме на плутанині в розумінні добра і зла, розв'язанні питань про їх скінченність чи нескінченність у часі, про походження зла у людині тощо. Відмовилася — і гаразд, але після цього мені приснився сон! На величезній площі — двоє борців, які прив'язані один до одного спинами, і лише одна рука в кожного вільна. Тільки перший з них намагається розв'язати мотузку, а другий (зовні — майже двійник свого ворога: перевертень!) — заплутати її. Ось вам і символ епохи Риб, що відбулась у минулі: епохи, яка дала людям другого Спасителя світу — Христа. Епохи, яка породила у III ст. маніхейське лжевчення.

Мані вважав своїми предтечами Заратустру, Будду й Христа і проповідував, що Бог і диявол — рівносильні, вічні основи, які протистоять одна одній, як добро і зло, світло і пітьма (матерія). Увесь світ, отже, — прояв зла, а людина є творінням пітьми — матерії, яка замкнула душу — іскру світла — у пута плоті.

Маніхейство має багато імен і форм, але зводиться до одного: підміни й сплутування понять добра і зла.

Але повернімося до наших філософів і їхніх концепцій. І, за алфавітом, почнемо з літери «А».

Августін блаженний. Один з батьків християнської церкви до поділу, автор кількох сотень творів, у т.ч. знаменитої «Сповіді», жорстокий гонитель пелагіанської єресі. І при всьому цьому сам упав у єресь маніхейства.

Світ створений ким? Богом. Добре, казав Августін, а в такому разі чи є у Всесвіті зло? Якби воно реально існувало, то Творець, виходить, або не всемогутній, або не всеблагий. Отже, зло — це пустота, відпадання від Буття.

Далі. Джерело зла — первородний гріх, «каїнова печать» на людському роді. Людина — слабка, і всі її особисті прагнення до добра марні. Тому справжній християнин повинен повністю покластися на провидіння.

А тепер — найцікавіше. Оскільки Творець світу є джерелом добра, то сам він вищий від моральних законів, встановлених Ним же! Бог не є добро.

«Діє Бог у серцях людей, схиляючи воління їхні, куди б не побажав Він — чи до доброго, чи до злого — за розсудом своїм...» («Про благодать і вільне зволення»).

Ось так. Спершу схилить, а тоді вже тасує: кому благодать, а кому — дуля.

Це нагадує анекдот про чоловіка, який, втративши і дружину, і дітей, і домівку, у відчаї спитав: „Господи, за що? У відповідь з-за хмарки визирнула благовида фізіономія: «Ну не подобаєшся ти мені, не подобаєшся...»

Не Бог — бісик якийсь.

Йдемо далі. Хай не ображаються інші філософи — зупинюсь на Гегелі, вінці німецької класики. Його система — вершина, доступна небагатьом, його рознуми складні і, за словами самого метра, не для жіночого розуму. Тому я ладна тут саме зізнатися у власній глупоті, якщо тлумачення цитати з «Науки логіки», яку я наводжу нижче, помилкове.

«... Ілюзорність і відносність протилежності добра і зла полягає не в тому, немов зло виникає завдяки нашому суб'єктивному переконанню... Хибність же цього розуміння полягає в тому, що зло розглядається як тривке позитивне, між тим як насправді воно є щось негативне, що не має для — себе — існування, а лише силкується бути ним.

Насправді зло є лише абсолютна видимість у — собі — негативності».

Шановний пане Гегель. Зло — це не видимість, а вірусна система, яка реально існує на землі. Цілком згодна: людина повинна знати, що таке добро, а що — зло. Але втратила рай вона не тому, що пізнала, в чому їх сутність, а тому, що природа її розкололася, позбувшись цілісності.

Ви пишете: це знання випало на долю людини завдяки тому, що вона порвала з єдністю свого безпосереднього буття, скуштувавши заборонених плодів. Ні, тут «пізнати» — не «зрозуміти», але впустити у себе зле начало, якого раніше у людині не було.

Будь ласка, наберіться терпіння і послухайте ще трохи.

У зороастрійському вченні (старшому браті християнства — тому самому, яке потім спотворив Мані) говориться:

Дух Творення і Дух Руйнування (Бог і диявол) ведуть непримиренну боротьбу. Вона тривала б вічно, якби Бог у своєму всевіданні не встановив термін і час тривалості битви, у результаті якої переможений, говорячи філософською мовою, виганяється у вічну потенцію. Для остаточної перемоги Він і творить Всесвіт і людину, яка вільно бере на себе роль першого помічника свого Творця.

Дух руйнування, звичайно ж, поклявся знищити противника і Його творіння. Але пізно: диявол уже обмежений часом і, увірвавшись у світ, тим сам замкнув себе у пастці.

Правда, напаскудити тут він устиг достатньо. Земля осквернена, гомосексуалізм процвітає, зайнялись народи різаниною, кожен з нас від народження має у собі не тільки добро, а й зло (що у гороскопі відображається наявністю кармічних Білого та Чорного місяців).

Ви маєте рацію, вельмишановний філософе: у природі внутрішня роздвоєність не зустрічається, і тому тварини не знають зла (додам: за винятком диявольських тварин — пацюків, тарганів тощо). Тільки людина має свободу вибору. Згадаймо вислів: «Пізнай самого себе — і ти пізнаєш Всесвіт і богів». Людина — це мікрокосм, казали такі шановані Вами греки.

А це означає, що, вивчаючи власний гороскоп, вона пізнає, до якого з 16 смертних гріхів, включаючи і гріх маніхейства, вона найбільше схильна. (Довідка: інформацію почерпнуто в Авестійській школі астрології, якою керує П.Глоба).

Що скажете на це?

— Не хочу образити вас, люба, але зірки для мене означають не більше, ніж висип на тілі хворого. Тут обговорюється серйозна філософська проблема, а ви верзете дурниці.

Що ж, хай висип... Але тим гірше для Вас. До речі, Піфагор, якого із філософів ще не виключили, був астрологом; а Кант, хоч він і великий філософ, любив зоряне небо.

Віктор БРАНИЦЬКИЙ, «Голос України»

ЧОМУ ШАСТІН ЗАЛИШИВ ІТАЛІЮ?..

Відмінний нападаючий, знаний боєць і бомбардир Євген Шастін протягом багатьох років був окрасою найсильнішого хокейного клубу України — київського «Сокола». Потім з певних причин змушений був залишити колектив. Останнім часом казали, що ніби він грає в Італії. І от раптом у матчі регулярного чемпіонату МХЛ «Сокола» проти ЦСКА у складі киян з'явився... Шастін, та ще й закинув шайбу у ворота росіян. А через два дні вже у грі проти воскресенського «Хіміка» нападаючий також постійно виходив на лід і приніс багато користі, цього разу закинувши дві шайби. В обох матчах, нагадаю, «Сокіл» здобув красиві перемоги: відповідно 5:2 і 4:1.

— Якщо не помиляюся, — запитав я Євгена Шастіна, — ви кілька років тому перейшли з Києва до ЦСКА? І...

— ... І провів сезон в іменитому колективі. Причому, досить вдало. Взяв участь і в розиграші Кубка європейських чемпіонів. Під час півфіналу, який проходив у Берні, мене навіть назвали найкращим нападаючим турніру і вручили спеціальний приз. Віктор Васильович Тихонов пропонував продовжити мій контракт з армійцями. Я відмовився. Тому він мене й до збірної не запрошував. Але в ЦСКА мені без ускладнень дали «вольну» і наступний сезон провів уже в швейцарському клубі «Мартіні» з серії В.

— Може, ще хтось із наших грав з вами поруч?

— Ні. В «Мартіні», окрім мене, ще були іноземці — п'ятеро канадців. У цій же зоні за інший клуб грав Толя Степанищев, мій колишній партнер по трійці нападу в «Соколі». І от тепер разом із ним гратимемо в національній збірній України, чому я дуже радий.

— Що було далі?

— Переїхав до іншої команди з того ж кантону — «Сієр». Але і там довго не затримався. Опинився в німецькому клубі «Ессен». Зіграв сезон і повернувся в Україну, гадаючи, що моїм європейським мандрам настав кінець. Серйозно збирався завершити спортивну кар'єру. Вже й віку досяг солідного — 31 уже мав. Але в спокої мене не залишили. Зателефонував якось тренер омського «Авангарду» Кисельов і покликав до Сибіру. Скажу відверто, що умовляти себе не примушував, бо інших пропозицій на той час не мав. Вирішальну роль зіграв той факт, що я ж родом із Омська. Там живуть мої батьки, рідні, друзі. За авангардівців зіграв добре, став кращим бомбардиром в урало-сибірській зоні чемпіонату МХЛ. Керівництво було мною задоволене. Отож, іще рік прожив у хокеї і хліб даром не їв. Але все ж повернувся до Києва, до дружини і двох синів, без яких дуже важко самому. Надумав тоді (мені здавалося — безповоротно) «зав'язати» з хокеєм, бо мої ж хлопці виростали практично без батька. Але...

— Не витримала душа?..

— Так. Розум одне, а серце — інше. Варто було В'ячеславові Анисіну, колишньому блискучому форвардові ЦСКА і збірної Союзу, обтяженому численними титулами, а нині тренерові італійського клубу «К'явенна» (серія В), запросити мене пограти під його керівництвом — підняв руки вгору і здався в черговий хокейний «полон».

— Ну, і як в Італії?

— Класно. К'явенна — невеличке містечко в Ломбардії неподалік від Мілана. Команда виступає досить успішно і користується великою любов'ю у болільників. До речі, в нинішньому сезоні ми вже виграли солідний приз — Кубок федерації хокею Італії.

— Гадаю, що побутових проблем на новому місці не маєте. А от дефіцит хокею високого рівня, мабуть, існує?

— Справді, живеться мені добре. Не скаржитимусь. Щодо рівня гри, то ви дещо помиляєтеся. Він у Європі помітно зріс. Не виняток тут й Італія. Пора забувати вже ті часи, коли була еліта: СРСР, Швеція, Чехословаччина та Фінляндія. Я дістаю чимале задоволення від гри в складі «К'явенни». Хоча й «вкалувати» доводиться багато. В окремих матчах перебуваю на льоду 40 — 45 хвилин.

— Ну, а в «Соколі» тепер як опинилися?

— Мені дуже приємно, що Шастіна не забули вдома. Торік, якщо пам'ятаєте, грав за національну збірну в півфінальному турнірі чемпіонату світу (група С) в Мінську, потім у фіналі, в місті Блед (Словенія). І от знову мене запросили до цього колективу. А оскільки він базується на київському «Соколі», вирішили, що мені буде корисно зіграти за киян у кількох матчах чемпіонату МХЛ. Керівництво ліги дозволило.

— Євгене, виходить, що ви — людина незлопам'ятлива?

— Нерадісним було моє прощання з «Соколом». Що ж, у житті трапляється й не таке. Тепер людина, через яку я був змушений тоді піти, живе в іншій державі. Справді, на «Сокіл» я зла не тримаю. Бо в чому винні, скажіть, нинішні гравці команди — переважно молодь? «Сокіл» — то моя єдина і справжня любов. Як радісно, аби ви знали, після такої тривалої перерви хоч трохи пограти за цю команду! Повірте, це прекрасний час.

Як громадянин, як патріот, українець, хоч і російського походження, я дуже щасливий грати в національній збірній своєї держави. Тому дякую за почесне запрошення і керівникам федерації, і тренерам команди.

— Пане Шастін, а що ж очікує нашу збірну в Словаччині?

— Я дуже уважно спостерігав хокейну боротьбу на Олімпіаді в Ліллехаммері. І найбільше мені сподобалася саме збірна Словаччини. Вона є головним претендентом на єдину путівку до групи В. Та й удома, кажуть, і стіни допомагають. Сильні також казахи та білоруси, які, не сумніваюся, плекають честолюбні наміри. Але і ми вирушаємо не на екскурсію. Маємо у складі і досвідчених ветеранів, що виступають за рубежем (Степанищев, Малков, Юлдашев, Ширяєв), і здібну молодь.

— Прихильники хокею в Україні сьогодні перебувають у різних таборах. Більшість — песимісти, і зовсім мало болільників вірить у світле майбутнє улюбленої гри на наших теренах. До якої групи ви віднесли б себе?

— Від прогнозів утримаюся. Але дещо все ж скажу. Мій молодший син тренується в СДЮШОР «Сокіл» — закладі, відомому, без перебільшення, в усьому світі. Адже його вихованці ставали чемпіонами і світу, і Олімпійських ігор. Он і в НХЛ уже сяють київські зірки. А їхня альма-матер ось-ось розпадеться. Школа у злиднях... Соромно і гірко. Ще свіжі в пам'яті аншлаги в Палаці спорту на хокеї в 80-ті роки. І тепер, бачу, народ не зрадив своїй команді, не розлюбив хокей. На матчі з ЦСКА і «Хіміком» приходило по 4 — 5 тисяч. До речі, футбол у Києві не має такої аудиторії. Переконаний, що треба зупинити розпад. Хоча б із поваги до тих людей, які 30 років камінець за камінцем мурували велику хокейну будівлю в Україні. Хокей (мабуть, це розуміють усі) не тільки захоплююче видовище, а й чудовий педагог, бо відриває велику армію хлопчаків від вулиці. І врятувати його може тільки держава.

— Євгене, а ваші особисті плани які?

— Хоч і маю вже 34, але, як бачите, досить несерйозний, бо ніяк не повішу ковзани на цвях. Поки що граю, бо відчуваю, що можу це робити на пристойному рівні. Втім, розумію, що прийде той день, коли змушений буду шукати роботу. Тому морально готуюсь до нього.

На рингу спорткомплексу Харківського політехнічного інституту пройшло свято кікбоксингу. Велику увагу привернув рейтинговий поєдинок важковаговиків: Руслана ЖОВТОБРЮХА (праворуч) і Хуберта НУММЕРІХА (Німеччина). Переміг український атлет.

НА ЗНІМКУ: фрагмент цього бою.

Фото Валентина БОНДАРЕНКА.

НА АРЕНАХ КРАЇНИ І СВІТУ

Баскетбол. Чемпіонат країни. Чоловіки. Вища ліга. ЦСКА (Київ) — «ТІТ-Маріам» (Харків) — 83:94, 87:91, «Корабел» (Миколаїв) — «Спартак» (Луганськ) — 88:71, 68:66.

«Будівельник-Анаконда» (Київ) — 65 очок (34 матчі, 31 перемога, 3 поразки), «ВІПА-Мода» (Одеса) — 58 (32, 26, 6), «Київ-Баскет» — 57 (32, 25, 7), «Шахтар-АСКО» (Донецьк) — 57 (34, 23, 11), «Спартак» (Луганськ) — 54 (32, 22, 10), «Корабел» (Миколаїв) — 48 (32, 16, 16), «ТІТ-Маріам» (Харків) — 47 (32, 16, 16), ЦСКА (Київ) — 44 (32, 12, 20), «Перспективний» (Нікополь) — 44 (34, 10, 24), «Дніпро» (Дніпропетровськ) — 42 (34, 8, 26), «Азовмаш» (Маріуполь) — 40 (34, 6, 28), «Динамо» (Дніпропетровськ) — 37 (34, 3, 31).

Вільна боротьба. У Мінську завершився 25-й турнір на призи триразового олімпійського чемпіона Олександра Медведя. Відзначилися й українські богатирі. Переможцями стали: В.Тогоузов, Е.Тедєєв, А.Мзоков, М.Валієв.

Гандбол. У Відні відбулося жеребкування попереднього етапу чемпіонату Європи серед жіночих команд, який пройде у вересні в чотирьох містах Німеччини. Група А: Норвегія, Данія, Австрія, Швейцарія, Україна, Хорватія. Група В: Німеччина, Румунія, Угорщина, Росія, Чехія, Словаччина. Розклад матчів нашої збірної на попередньому етапі. 17 вересня. Австрія — Україна (Вайблінген). 18 вересня. Україна — Норвегія (там же). 19 вересня. Швеція — Україна (там же). 21 вересня. Данія — Україна (Бонн). 22 вересня. Україна — Хорватія (там же). Півфінали гратимуться 24 вересня в Берліні. Матч за третє місце та фінал — 25 вересня (там же).

Міні-футбол. Сьогодні в Українському державному університеті фізичного виховання і спорту пройде свято, яке організували Федерація міні-футболу України і кафедра футболу цього вузу. В програмі — товариський матч журналістського клубу «Пресинг» і команди єврейського театру.

Самбо

ДОДОМУ — З ПЕРЕМОГОЮ

У турецькому місті Самсун відбувся міжнародний турнір з вільної боротьби серед юніорів. У змаганнях з румунськими, турецькими, кіпрськими, молдовськими, грузинськими та азербайджанськими ровесниками вихованці тренера В.Кострицького з Республіканського спортучилища олімпійського резерву були найсильнішими в чотирьох вагових категоріях. Переможцями стали Ю.Радченко (вагова категорія до 68 кілограмів), О.Куцик (82 кг), Р.Фільков (90 кг), В.Бегеза (130 кг).

Взяти участь у престижному турнірі українським борцям допомогли спонсори — фірми «Автосамміт Лтд» та «Руор».

Хома МУСІЄНКО.

У нього — привітне, відкрите обличчя і добрі, як у чарівника, очі. Душевній щедрості цієї людини можна тільки позаздрити, хоча б раз зустрівшись з ним, назавше потрапляєш у полон його душі. Мова — про киянина Юрія Андрійовича Омельченка, божою милістю народного зцілювача, котрий вилікував від важких недуг, без перебільшення, сотні людей, повернув їм здоров'я, силу, віру в себе.

Арсен ВАСИЛЕНКО

ЖИВЕ У КИЄВІ ЧАРІВНИК...

Зустрітися з цим чудовим чоловіком просто. Щодня близько десятої години ранку з'являється він на станції метро «Гідропарк» і одразу опиняється в оточенні своїх пацієнтів. Тут, у мальовничому парку біля Дніпра, і починаються сеанси загартування — одна із складових розробленої ним чудодійної системи зцілення. Системи, яку народний лікар найперше випробував на собі.

... У дитинстві Юрій мріяв стати лікарем. Не відав тоді, що саме життя змусить його опанувати цією вельми складною професією. А сталося непередбачуване. Під час служби в армії юнак потрапив у катастрофу, від якої на тілі, здавалося, не лишилося живого місця. Під час операції настала клінічна смерть. Добрі руки лікарів зробили диво, його серце запрацювало знову...

...Мов струмом пройняло Юрія, коли в свої 20 літ одержав посвідку з написом — «Інвалід першої групи». Отже, все? Шкереберть усі плани й задуми? Отже, кінець життю? Та не опустив Юрко рук, не з того тіста ліплений, щоб здаватися на милість долі. І Юрій вирішив поборотися за своє здоров'я сам.

Найперше захопився фітотерапією (селянський син, родом з Шамраївки, що в Сквирському районі на Київщині, він не раз бачив, як мама Тетяна Гнатівна заварювала чаї від усіляких простуд та болячок з різного цвіту і трав, від яких завжди ставало легше).

З головою поринув у медичні книги, журнали, стародавні довідники з народної медицини. День за днем, рік за роком Юрій виробляв власний метод лікування, в якому — і щоденне загартування холодною водою (чи то в річці, чи в ванні), і фізичні вправи, і постування, і фітотерапія, і екстрасенсорика... Завдяки цьому методу твердо став на ноги, повернувся до нормального, повноцінного життя.

Відчув, що може допомогти й іншим стражденним людям. Першими його пацієнтами стали рідні й близькі люди. Індивідуальні сеанси з ними (а це в його методі найголовніше!), довга й копітка робота з кожним окремо зробили диво — усі вони позбулися тих хвороб, на які скаржилися. Відтоді і полинула слава про київського зцілювача-чудотворця.

Він лікує практично від усіх хвороб. Улюблена фраза Юрія Омельченка: «Невиліковних хвороб немає, є неправильні методи лікування». Глибоко знаючи біологічні властивості тієї чи іншої рослини, він готує спеціальні відвари. Під час лікування рекомендує на день вживати дві склянки відвару, скільки душа забажає води. Цей метод допомагає організмові очиститися. Уражені клітини інтенсивно відмирають, а на їх місці народжуються здорові.

Звичайно, лікування відбувається непросто, без бою хвороба не покидає організм. Тут від людини потрібна воля, терпіння і настроєність на одужання. Володіючи сильною біоенергетикою і екстрасенсорикою, Юрій Андрійович уміє спрямувати пацієнта, вселити в нього віру. І тоді настає зцілення.

Тетяна з Києва страждала від надмірної ваги. Через це й життя не складалося, як слід. Лікувалася у клініках Москви, Києва, Ужгорода, але вага через місяць поверталася до неї знову. Одного разу вона прочитала в пресі про Ю. Омельченка і вирішила ще раз ризикнути... І — о диво! — через два місяці відчула себе практично здоровою людиною. Скинула зайві 35 кілограмів, разом з якими позбулася хвороб та комплексів. Ліля з Полтави приїхала до Києва з цілим «букетом» хвороб. Через місяць постування, загартування холодною водою під наглядом Ю. Омельченка в неї не стало панкреатиту, холециститу, виразкової хвороби 12-палої кишки і навіть отиту. Таких прикладів можна назвати безліч. Ті, хто пройшов у народного зцілювача повний курс лікування, дуже задоволені результатами.

Методика Юрія Омельченка дає можливість успішно лікувати хворих на остеохондроз, поліартрити, гіпертонію, епілепсію, псоріаз, екзему, астму, імпотенцію, безплідність, мастопатію, нефрит, а також виводити каміння з нирок і жовчного міхура. В кількох випадках вдалося вилікувати хворих на рак і водянку. Зцілювач наполегливо працює над тим, щоб допомогти людям, які хворіють на цукровий діабет.

— Найголовніше в моєму лікуванні, — каже диво-цілитель, — це індивідуальні сеанси. Я допомагаю тим, хто проходить курс цілком. Не можна зупинятися на півдорозі. Багатьох цікавить вартість лікування. Для мене святе — допомогти людині. Тому прийом, консультації, індивідуальний сеанс — все це безплатно. А розраховуються люди лише за трави, з яких готують відвари. Те, що роблять декотрі екстрасенси за великі гроші, я виконую за так. І «поворожу», і сеанс проведу. Адже все це — від Бога... Хіба можна за це брати гроші?

... Живе в Києві добра людина, яка навстіж відкриває своє серце іншим. Щоранку Юрій Андрійович їде до Гідропарку, щоб біля Дніпра проводити з пацієнтами цілющі загартування. До нього, мов до рідного, тягнуться люди, що повірили в цілющу силу народного лікаря.

Анатолій КОБЕЛЬНЮК, «Голос України»

ПРИВИД ГУРТОЖИТКУ № 1

Пригадуєте старенький фільм «Привид замку Моррісвіль»? Коли ні, не біда. Ми розповімо про дещо таке, що й фантазія патріархів західних кіножахів померкне. Не про замки, звичайно, — з ними у нас туго. А про привиди. З ними все гаразд і дедалі краще й краще.

Але від цього мешканцям одного з луганських гуртожитків не легше. Та нехай про нічних гостей розкажуть самі очевидці.

ВАЛЕНТИНА: — Якось лежу ввечері в постелі, читаю, раптом величезна лапа, здається, котяча, що виникла з нічого, починає бити між стіною та постіллю. Потім так само несподівано щезає. Коли гасиш світло, починається тупіт, тріск, шкрябання, чутно голоси, в кімнаті здіймається вітер, хтось літає, бігає. Всі ці істоти з лайками зштовхуються між собою. Тому ми з подругою майже ніколи світло не гасили, бо було страшно.

ТЕТЯНА: — Уночі, бувало, відчуваєш, що тебе хтось виганяє. Не штовхає, ні, а так, на психіку тисне, чи що. Засинаєш, і вже відчуваєш, що тебе штовхають, перекидають ліжко, при цьому хтось злісно шипить, підвиває. Вмикаю світло — двері зачинені, вікна також. Але помічаю: деякі речі пересунуто. Звісно, таке відбувається аж ніяк не щоночі. Інакше не знаю, як би тут жила.

ЛЮДМИЛА: — Постійно відчуваєш, що в кімнаті не одна. Вночі це відчуття в багато разів підсилюється. Навряд чи ці істоти можна назвати добрими. Не можу зрозуміти мотивів їхніх вчинків. Вони поводяться, як важкі підлітки. То — штовхнуть, то — єхидно захіхікають над вухом.

І ось ще одне свідчення: — Ви знаєте, я колишній парторг цього підприємства, жила в цьому гуртожитку, і треба сказати, що все це — правда.

***

Історія з привидами могла мати своє відкрите продовження. Група екстрасенсів погодилася обстежити «зіпсовані» кімнати. Їм вдалося виявити місце дислокації нечистої сили, та далі цього справа не пішла. Екстрасенси заявили, що на місці цвинтарів, особливо і насамперед тих, де ховали людей, які загинули наглою смертю, зводити будинки не можна. В принципі, можна прогнати звідси нечестиві душі, що їх не прийняло небо, та для цього доведеться витратити надто багато білої енергії, а вона потрібна на безліч інших корисних справ для Землі та землян. Отож, не варта справа заходу. Краще не поселятися там, де не слід, та й годі!

Луганська область.

Фотоетюд Олександра БАБИЧА.

ЧЕТВЕРТА ХВИЛЯ:

ВЕЛИКА ВТЕЧА ЧИ ЦИВІЛІЗОВАНИЙ ВІД'ЇЗД?

Юрій ЛУКАНОВ (УНІАН, спеціально для «Голосу України»)

ЧЕРЕЗ сто років від початку української імміграції до Канади причини еміграції з України не змінилися: люди тікають від злиденного життя. Наших з вами співвітчизників, котрі ще зовсім недавно вчилися разом з нами у вузах або працювали на держпідприємствах, найбільше можна зустріти в Торонто на вулиці Bloor, котра тут вважається українською околицею. Чи не найбільшої популярності в них зажила недорога ресторація бізнесмена українського походження Бориса Вжезневського Future Bakery, що можна перекласти приблизно як «пекарня майбутнього». Якщо поговорити з нашими земляками, то вони неодмінно дорікнуть Канаді за бездуховність, канадцям — за обмеженість, згадають, які інтелектуально розвинені люди живуть в Україні. Та додому мало хто збирається повертатися добровільно: хоч якою бездуховною їм здається Канада, але тут будь-який прибиральник сміття може дозволити собі в матеріальному плані більше, ніж в Україні професор або академік. Як сказав один з нових іммігрантів, тут людина працює, щоби відпочивати, а в нас — щоби виживати. Отож, коли місячна платня еквівалентна десяти доларам і щоранку сумніваєшся, чи вдасться купити буханець хліба, то духовність якось відступає на задній план. Львівський художник Іван Остафійчук, котрий, отримавши канадське громадянство, повернувся до рідного міста — рідкісний виняток, а не правило.

Як приїхати

Четверта хвиля української імміграції до Канади розпочалася ще за комуністичного режиму з кволого потічка. Із СРСР могли виїжджати переважно євреї. Та й то після тривалої боротьби з радянськими чиновниками. В українців виїхати з імперії шансів майже не було. Хіба що хто-небудь з них одружиться з громадянином іншої держави. Частіше траплялося, коли артист під час гастролей вирішував залишитись «за бугром», або спортсмен котрийсь, будучи на змаганнях за кордоном, відставав від команди і просив політичного притулку, або моряк здиміє з корабля. Часто втікачі виявляли чудеса винахідливості. Член ради директорів канадсько-української імміграційної служби з Торонто Валентина Курилів розповідала про такий випадок. Кілька людей, прізвища котрих вона вже забула, приїхали до Англії, а потім якимось неймовірним чином, навіть без потрібних документів — до Канади. Коли совєти дізналися, то вимагали, щоб їх повернули. Канадці так і хотіли зробити, але українська громада доклала багато зусиль, щоб цього не допустити. І їй це вдалося. Ті втікачі стали канадськими громадянами.

А сьогоднішнього громадянина Канади Ігоря Ковальчука, народженого в Харкові, американський Червоний Хрест 1986 року визволив з афганського полону. Ігорем заопікувалася українська громада, він одружився тут і залишився. Валентина Курилів стверджує, що всіх цих людей треба було ховати від КДБ, бо совєти намагалися переслідувати їх. Зокрема, Ігор Ковальчук чотири місяці жив у неї вдома. І вона зробила так, щоб ніхто не знав про це. Загалом за комуністичного режиму канадськими громадянами ставали двадцять-двадцять п'ять українців на рік.

Легше було українцям з Польщі. Оскільки з цієї країни можна було виїхати навіть за Ярузельського, то українці виїжджали звідти разом з поляками. За підрахунками канадсько-української імміграційної служби з Торонто, польських українців у Канаді зібралося десь тисяч шістьсіт. Громада також намагається вивезти наших співвітчизників з Югославії, але без особливого успіху.

Українців з України в Канаді побільшало з лібералізацією радянського режиму. Вони звичайно приїздили на запрошення, а потім залишалися тут назавжди. Запрошення присилали родичі. Його також можна було купити у «бізнесменів». За цінами 1990 року такий «документ» коштував 1000 рублів. Можна собі уявити, скільки він коштує тепер.

Тридцятип'ятирічний тернопілець Олег Сокирко (на його прохання, а також на прохання деяких інших героїв цієї публікації, їхні імена змінено, бо вони не хочуть мати проблем з імміграційними властями) прибув до Канади з трьома сотнями доларів у кишені і з надією заробити більше. Якщо ви будете фахівцем найвищого рівня, але не матимете спеціального дозволу на роботу, то вам у Канаді світить лише нелегальна праця з мінімальною платнею. Зрозуміло. підпільний працівник не може претендувати на посаду менеджера і мусить виконувати найчорнішу роботу. Якщо власті викриють нелегальних робітників, то їх чекає примусова депортація з країни. А працедавцеві загрожує величезний штраф. Підприємці ідуть на це, бо за нелегалів не треба сплачувати податки, крім того, «підпільники» не мають жодних прав і їх можна будь-якої миті звільнити. Але навіть за таких умов знайти підпільну роботу не так просто: у Канаді економічний спад, робочі місця скорочують, і канадські безробітні конкурують з іноземцями у пошуках хоч якого-небудь місця. Отож, Олег поселився для початку у родичів і зумів влаштуватися на овочево-фруктову ферму. Щодня вставав о п'ятій годині ранку, до роботи діставався за годину з трьома пересадками на міському транспорті. Працював до четвертої вечора. Заробляв мінімальну платню — шість з половиною доларів на годину.

Олегові ще пощастило з умовами праці. Московський українець п'ятдесятидворічний Борис Пилипенко приїхав до Торонто у серпні 1990-го о першій годині ночі, а о восьмій ранку вже працював. Так само на фермі. Влаштуватися допомогли родичі. Робочий день тривав годин дванадцять-тринадцять, без вихідних. А от платили значно менше, ніж Олегові, — двадцять п'ять доларів на день. Щоправда, власник ферми сплачував за харчі. Борис жив у кімнаті ще з двома наймитами. Він вважає, що це ще непогано. За його словами, буває що сплять у дерев'яних піддонах, у яких автокар перевозить вантажі. До речі, Борисів батько так само працював у Канаді. Заробивши грошей, повернувся 1923 року додому на Хмельниччину. купив поле й коні. А його вислали до Зеленого Клину.

Олег і Борис пройшли найтиповіший шлях. Щоправда, новоприбулі не обов'язково починають на фермах. Вони можуть мити посуд у закладах, як у нас сказали б, громадського харчування. Можуть тягати цеглу десь на будівництві. Можуть няньчити дітей канадських українців, навчаючи їх української мови. Та, зрештою, складаючи цент до цента, більшість з них забезпечує собі дуже скромне, за канадськими мірками, життя. Але в Україні про таке вони могли б тільки мріяти. Олег, наприклад, заробивши достатню суму, купив собі пристрій для прибирання помешкань і старенький автомобіль, уклав угоду з відповідною фірмою і працював з дев'ятої ранку до дев'ятої вечора. За рік заробив уже двадцять п'ять тисяч доларів, що вважається зовсім непогано навіть для канадських громадян. Щоправда, нині в Олега якісь проблеми і за місяць він заробляє лише тисячу. Але гроші додому пересилає регулярно. Його мати й дружина в Тернополі за його долари споруджують будинок, який, за словами Олега, буде чи не найбільшим приватним маєтком у місті. Борис після ферми влаштувався на будівництво, навчився будівельної справи і відкрив власний бізнес. Скільки заробляє — сказати відмовився, але повідомив, що сам себе утримує. В нього є автомобіль «Понтіак- 6000» 1985 року виготовлення. Він винаймає нормальну квартиру із спальнею і вітальнею.

Є декотрі українці, котрі зовсім міцно стали на ноги. Наприклад, колишній львів'янин Віктор Перевозник, який приїхав до Торонто 1989 року — власник фірми «Писанка», що спеціалізується на пересиланні в Україну бандеролей. Його дружина Оксана видає газету «Україна і світ», котра поступово дедалі більше завойовує симпатії канадських українців. Подружжя вже купило будинок, який коштує, напевно, тисяч сто п'ятдесят- двісті доларів. Звісна річ, таке серед нових іммігрантів трапляється поки що не часто.

Як залишитися

Якщо ви прибули до Канади, то це ще не означає, що вам гарантовано тут залишитися. Щоби стати повноцінним мешканцем країни, вам потрібно одержати дозвіл на проживання і роботу. Отримавши їх, ви залишаєтеся громадянином своєї країни, але маєте такі самі права, як і канадці, за винятком можливості голосувати на виборах. А через три роки ви зможете стати повноцінним канадським громадянином. Це робиться в судовому порядку і для цього є кілька варіантів. Один з них — інвестування трьохсот тисяч доларів у канадську економіку. У такий спосіб діяли багаті китайці з Гонконгу, котрі тікали від перспективи передання своєї країни під владу комуністичному Китаю. Але українці із зрозумілих причин таким методом, як правило, скористатися не можуть.

За часів існування радянської імперії, либонь,будь-хто із Радянського Союзу міг звернутися до канадського уряду і отримати статус утікача, що забезпечує право на роботу і проживання. Світова громадськість визнавала, що в Радянському Союзі є порушення прав людини, і його громадян вважала жертвами комуністичного режиму. Тепер світ вважає, що на місці СРСР утворилися демократичні держави, котрі гарантують своїм громадянам захист їхніх прав. Звичайно, це не стосується країн, на території котрих іде війна. Отож, отримати статус утікача практично не можливо. Але українці продовжують звертатися до суду саме з таким проханням. На думку компетентної особи, котра просила не називати її імені, це триває тому, що згідно з канадськими законами, охочим стати утікачами надають юридичну допомогу за державний кошт. Це означає, що є ціла група адвокатів, котра, одержуючи гроші від держави, живе з таких справ і зацікавлена, щоби їх було якомога більше. Саме від неї недосвідчені новоприбульці отримують поради звертатися з проханням про статус утікача.

Як правило, такі справи тривають протягом року або й двох. Увесь цей час прохачі отримують фінансову допомогу. В різних регіонах країни різного розміру, але всюди — близько шестисот канадських доларів на місяць. Цього вистачає на те, щоб найняти скромне помешкання, не голодувати й одягнутися. Прохачі не мають права працювати і зобов'язані відвідувати безплатні курси англійської або французької мови. Якщо іммігранти пропускатимуть заняття, то частина їхньої допомоги може бути зрізана.

На суді прохачі мусять довести, що в Україні здійснюють державну політику порушення прав людини. І тут наші співгромадяни придумують найрізноманітніші страхіття, котрі нібито є у нас на Батьківщині. «Коли я ходжу на слухання, — розповідає колишня одеситка Світлана Вишталенко, яка перекладає в суді, — то в мене складається враження, наче я приїхала з іншої України. Коли вірити тим, хто бажає залишитись у Канаді, то в Україні працівники спецслужб безкарно гвалтують жінок, таємно підкручують колеса автомобілів метою знищити їхніх власників за те, що вони брали участь у Народному Русі, а дільничні міліціонери спокійно б'ють собі громадян». Автор цих рядків знає одну пані, котра розповідала, що по закінченні театрального училища її відправили на роботу до...Чорнобиля. Звісно, було б неправдою стверджувати, що в Україні таке саме нормальне життя, як і в багатих країнах. Але доводити, що в нас оті страхіття стали правилом — величезне перебільшення. Як вважає Вишталенко, така брехня нікуди не веде. За словами Світлани, протягом року її роботи в суді нікому з України не вдалося отримати статус утікача. А я в Монреалі зустрів українця, котрий домігся цього статусу. Але він був з Молдови. А там на той час стріляли.

Ще один можливий спосіб — звернутися з проханням про статус незалежного іммігранта. Для цього треба знати мову і довести в суді, що ви здатні в Канаді дати собі раду. Але витрати на юридичні послуги коштують приблизно п'ять тисяч доларів. Отож ці гроші потрібно спочатку заробити. А без права на працю їх можна заробити, лише влаштувавшись нелегально. Чимало українців так і роблять. За час своєї роботи вони більш-менш вивчають мову і мають певні шанси.

Ще один спосіб — фіктивний шлюб. Потенційному партнерові треба заплатити п'ять-сім тисяч доларів. Але з лютого 1993 року, щоби, одружившись, отримати дозвіл на проживання і роботу, треба, аби ваш партнер заробляв не менш як тридцять тисяч на рік. А це вже ускладнює справу. Бо люди з таким прибутком мають певне становище в суспільстві, самоповагу і серед них важче знайти того, хто погодився б опуститися до фіктивного одруження.

Сам факт одруження ще не гарантує права на проживання і роботу. Це питання знову ж таки вирішують у судовому порядку. Молодята зобов'язані кожен окремо пройти співбесіду, під час якої їх можуть запитати про найінтимніші подробиці їхнього життя. Наприклад, про улюблену позу під час статевих зносин. Або скільки разів подружжя займалося коханням першої шлюбної ночі. Або про родимку на інтимному місці вашого партнера. Мабуть, не варто казати, які треба мати нерви, щоб витримати таку розмову. До того ж, коли люди не живуть разом, то навряд чи їм вдасться пройти співбесіду. Якщо судові здасться, що шлюб фіктивний, негромадянина Канади депортують до його країни. Мені відомий випадок у Монреалі, коли росіянка, як розповідали, справді одружена з канадцем перської національності, після співбесіди отримала судове рішення, згідно з яким мала повертатися додому. Вона не послухалася. Поліція виловила жінку просто на вулиці, коли вона вигулювала собаку, і насильно посадила в літак до Москви. Її чоловік витратив масу зусиль, щоб повернути дружину.

Якщо українцям не вдається отримати право на проживання і роботу, то вони можуть жити в Канаді нелегально. З усіма наслідками, що з цього випливають. Тобто працювати вони зможуть лише підпільно, отримуючи мінімальну зарплатню. Вони не матимуть права на безплатне медичне обслуговування. Вони постійно відчуватимуть страх, адже будь-якої миті їх може схопити поліція і живосилом виставити з країни. Вони — потенційні злочинці.

Монреаль — Оттава — Торонто

(Далі буде)

Про автора

Юрій Луканов по закінченні 1982 року факультету журналістики КДУ працював у «Молоді України», на радіо, готував репортажі й політичні коментарі для телебачення, працював у видавничому агентстві «Такі справи». З початку 1989 року видавав самвидавівську рухівську пресу. Створив відділ інформації (Рух-прес) секретаріату Руху. Був керівником пресового забезпечення передвиборчої президентської кампанії В'ячеслава Чорновола і рухівської кампанії напередодні референдуму про незалежність України. Співробітничав з радіо «Свобода», «Голосом Америки». Пройшовши конкурс американської організації «The National Forum Foundation», стажувався у США, де у штаті Вірджинія працював у штабі передвиборчої кампанії члена Республіканської партії Калі Мак-Слерова, а також у газеті «The Detroit News».

Торік протягом семи з половиною місяців за контрактом працював редактором на Канадському міжнародному радіо у Монреалі. Тепер — оглядач з міжнародних питань УНІАН. Є експертом незалежного дослідницько- навчального центру «Демократичні ініціативи».

Йосип ЛЕВІТАС, член президії АсФУ

Негаразди клубів веселих жебраків

Нехай не дивує читачів назва. Так нерідко називають свої клуби польські філателісти. Невтаємниченим пояснюють, що філателісти, гортаючи каталоги з цифрами у франках, дойчмарках та доларах, думкою багатіють.

Відомо, як щиро раділи тисячі філателістів, коли після 70-річної перерви з'явилися власні марки незалежної України.

Раділи й поштовики, бо ж відомо, що пошта, якщо хоче та вміє, приносить чималі прибутки державі марковиданням.

Та обов'язковими передумовами чесного зиску пошти є спокійна, поміркована, розважлива емісійна політика із суворим контролем за маркодрукуванням, виключення різних «фокусів».

На жаль, саме цих чинників забракло українській пошті. Головна біда — відсутність державної друкарні цінних паперів. За оптимістичними прогнозами, вона з'явиться лише через півтора року. Поки ж довелося звертатися по допомогу до зарубіжних друкарень. А це нерідко ненадійний шлях.

Далося взнаки нашим пошті та філателії виготовлення семи українських марок першої половини 1993 року (від київського та львівського гербів до марки, присвяченої Декларації прав людини) австрійською державною друкарнею. Австрійські партнери вдалися до заборонених прийомів. Нашій пошті нав'язали кілька, м'яко кажучи, не дуже характерних для України сюжетів. А головне — довільно зменшили тиражі з замовлених 1—1,5 мільйона до сміховинних 200 тисяч. З цих двохсот тисяч тридцять передають для реалізації фірмі «Борек», щоб покрити видатки друкарні. 50 тисяч надсилають у Київ, щоб «позначити перший день обігу». Ясно, що це за «обіг», коли, не кажучи вже про звичайних клієнтів пошти, до рук найбільш стійких філателістів дістається по одній марці з кількох тисяч, пущенних у продаж поштою. Решту з 200 тисяч, тобто ще 120 тисяч (?) обіцяли прислати лише через 6 місяців, коли розпродасть свої марки «Борек». Та ще й невідомо, чи виконають обіцянку.

Видання та розповсюдження цих 7 марок прямо суперечить етичному кодексові марковидання, підписаному Міжнародною федерацією філателії ФІП та ВМС (Всесвітнім поштовим союзом, а Україна є його давнім членом) та ухвалам ФІП про небажані та спекулятивні емісії.

Не буде дивиною, коли ФІП включить ці випуски до так званого «чорного списку» нарівні з рядом небажаних та спекулятивних видань. Це вже буде ганьбою на увесь світ.

Та чи не найбільшої шкоди престижу української пошти і філателії завдала гарячкова «марковидавнича діяльність».

Українську філателію затопила каламутна повінь напівофіційних місцевих та шахрайських «провізоріїв» у вигляді надруків на марках чи клаптиків паперу з чимось штемпелеподібним.

Почався ажіотаж. Подекуди друкарські засоби є загальнодоступними, і вам можуть виготовити все, що підкаже невибаглива фантазія. Стримує тільки вичерпання запасів радянських марок — їх уже майже немає. І тепер шахраї пропонують: хочеш мати марки з надруками — надсилай радянські, а ми тобі на них надрукуємо що забажаєш.

Особливо гарячкову «марковидавничу» діяльність розгорнули ділки з Криму, Вілготор-Дністровського (А.Прохоров), Олександрії Кіровоградської області (К.Малік), Бердянська (Л.Юрко), Стрия, Кременчука, Серединої-Буди Сумської області та деяких інших місць. Не втрималися від спокуси і підприємства зв'язку Чернігова, Чернівців. Але є й такі що не піддалися. Це робить честь обласним підприємствам зв'язку Одеси, Луганська, Тернополя, Житомира та деяких інших. До речі, шкідливої практики уникнули й усі інші країни колишнього СРСР, всі посткомуністичні країни Європи.

У ганебному змаганні всіх залишили позаду ділки з Мелітополя (М.Мохов) та Миколаєва. На чому і які тільки-но не виготовлялися надруки в Мелітополі. У Миколаєві вже не вистачає паперу — то друкують казна-що на запасах сумнозвісних одноразових товарних купонів.

До речі, саме це, мабуть, приваблює деяких малообізнаних філателістів. Вони відчули, що можна за короткий час зібрати величезні колекції. Свербить зловити момент та піднятися на хвилі. Але хвиля така, що можна й потонути. Не слід забувати про долю передруків 1918 р. Примітивність малюнків тризубів призвела до величезної кількості підробок. На власні очі бачив, як відомий експерт пан Іван Булат в одному з київських готелів уважно парелянув альбом львівського філателіста, ущерть заповнений українськими марками з тризубами 1918 р., і заявив власнику альбома, що 90 відсотків його марок — фальсифікати.

Хто винен і що робити? Зрозуміло, що багато в чому винне Міністерство зв'язку з його емісійною політикою та неспроможністю припинити шкідливу «самодіяльність». Але певна частина вини падає і на ті місцеві філателістичні організації, котрі не змогли протидіяти ділкам та шахраям, дехто з яких є членами Асоціації філателістів України (АсФУ), а подекуди й «активістами» організацій.

Ми не можемо бойкотувати офіційно видані загальнодержавні марки обмежених тиражів — філателісти на це не підуть. Але не завадило б (може, хоч тимчасово), на знак протесту і осуду таких антифілателістичних випусків утриматися від використання семи згаданих марок 1993 р. у конкурсних експонатах.

Що ж до численних «допоміжних видань» у вигляді папірців з відбитками різних штампів, а також тиражованих за допомогою копіювальної техніки, то необхідно рішуче покласти край не тільки їх «виробництву», а й розповсюдженню. Майже всі вони, без жодного сумніву, — це фальсифікати на шкоду і пошті, і колекціонерам. Є відповідна стаття в діючому Карному кодексі української держави.

Всім правлінням місцевих організацій АсФУ, виставочним комісіям, членам колегії журі всіх категорій необхідно рішуче покласти край проникненню подібних видань до конкурсних експонатів, не допускати й не рекомендувати їх на виставки всіх рангів. Щодо членів журі, котрі поблажливо ставляться до подібних експонатів, треба ставити питання про зниження, та навіть позбавлення їх відповідних категорій.

Треба просити редакторів та видавців каталогів, часописів, газет не публікувати нічого, що б могло популяризувати подібну продукцію.

Може, такі заходи хоч би трохи допоможуть упоратися з бідою, що звалилася на «клуби веселих жебраків».

[illegible]0 березня — день визволення Вінниці. До історії війни вона увійшла на[illegible]перед тим, що сюди 16 липня 1942 року Адольф Гітлер перевів з Растенбурга (Східна Пруссія) генеральний штаб і свою ставку.

Луїза Білозерова давно вивчає феномен «Вервольфа» — «Вовчого лігва» (так гітлерівці назвали нову ставку). Сама природа, стверджують учені та вінницька журналістка, винесла в подільських лісах найстрашнішому злочинцю XX століття свій вирок.

Луїза БІЛОЗЕРОВА, журналіст

Таємниця «Вовчого лігва»

...Вервольф, наче привид, — всі про нього щось знають і щось говорять. Але рідко хто його бачив, особливо крізь призму документів. Отож, слово — документам.

СЕКРЕТНО. ПРИМІРНИК ЄДИНИЙ

Доповідь про результат оперативного обстеження колишньої ставки Гітлера поблизу міста Вінниці.

Ставка Гітлера розташована в сосновому лісі, поблизу села Коло-Михайлівка. Ліс територією 300 м завширшки і 2,5 км повздовж. За 300 м праворуч шосе Вінниця—Житомир.

І далі — на 18 аркушах машинопису — добротна робота розвідників, які рівно 50 років тому, одразу після визволення Вінниці, досліджували «Вервольф», вірніше те, що лишилося від цілого містечка для фюрера і Верховного штабу головнокомандування вермахту після шквалу вибухів та підпалів, якими фашисти ознаменували своє прощання із цим фатальним для них місцем.

Тільки в напівбожевільних бойовиках, що нині прокручують комерційні канали телебачення, можна побачити щось на зразок маніакальної секретності, з якою споруджувалася і охоронялася ставка фюрера, а надто її центральна частина. У центральній зоні, де знаходилися найголовніші будівлі, розташувалися гестапо, телефонна станція, їдальні для генералів та офіцерів, басейн, 12 житлових будинків генералів та вищих офіцерів ставки, приміщення для Гітлера і два підземних бункера... Загалом на території «Вервольфа» було понад 80 наземних споруд і кілька глибоких бетонних підземель.

Сьогодні тут тиша й благодать. Хоч сідлай верхи стотонні брили бетону, вивернуті з-під землі, хоч лягай горілиць на землю, хмілій від синьої бездоні неба і молися рідній природі, яка, саме тут звершила над катом — Гітлером свій таємний присуд, який тільки нині нам відкривається і який ще враженому людству досліджувати й осмислювати.

Природа — це не просто сума усього, що росте, цвіте, літає й плаває. Вірити в Бога чи сприймати все подальше як надзвичайний збіг обставин — воля кожного. Я особисто, чим довше працюю, тим більше вірю, що на цьому місті у найтяжчий час боротьби із фашизмом вища, Божа, справедливість допомогла людству.

На перший погляд, тут, у цьому кліматичному раю, слід будувати санаторій для чорнобильських дітей. Гамма-фон мало не вдвічі нижчий, ніж у Києві. Бункери «Вервольфа» були занурені у природний моноліт граніту. Ну то й що? Адже у місцевому Срижавському гранітному кар'єрі навіть на великій глибині дозиметр залишається цілком спокійний. Таке враження, що природа неначе полювала на одну-єдину людину — Гітлера. І влаштувала йому радіоактивну пастку посеред кліматичного раю. Уважно послідкуймо за висновками радіологічного дослідження.

У срижавському граніті, як виявилося, дуже активний радій. Це означає: за ним йтиме сильний потік продуктів розпаду, і один з них — радон. Важкий радіоактивний газ, у 7,5 раза важчий за повітря,без кольору, запаху, що проникає практично крізь усе. У кар'єрах, відкритих небові і всім вітрам, то річ безпечна. Та не для Гітлера! Під його будинком був глибочезний бетонний бункер. Сам сатана не придумав би кращого накопичувача для важкої газоподібної радіації. А тепер приплюсуйте сюди ще й подальші чинники.

Радон полюбляє герметичність — у закритому обсязі може накопичуватися десятиразово. Зачинені приміщення довго чекали на фюрера...

Улітку потік радону із землі за законами природи втричі активніший, ніж будь-коли. Гітлер жив у «Вервольфі» в червні-жовтні. Окрім того, літо 1942 року видалося дуже спекотним... Цього тобі досить, аби захворіти, але до збігу чинників додається ще один, просто вбивчий. «Вервольф», виявляється, розташований на вузлі геологічних розломів. Вони підсилюють виділення радонових продуктів, мов аеродинамічна труба. Бункер фюрера потрапив саме на ту щілину...

Немає можливості перерахувати всі чинники, які вперто цілять в одну точку, але останній серед них вартий особливої уваги. З усього оточення Гітлер був найуразливіший до внутрішньої радіації (вона потрапляє із газами через дихання і є найстрашнішою з усіх природних різновидів), бо за своєї ефрейторської молодості він уже добряче ковтнув на фронті отруйних газів і його дихальні шляхи нагадували гілки із здертою корою.

Герінг одразу після повернення фюрера із «Вервольфа» занотував:

— Гітлер постарів десь років на 15.

Між іншим, чорнобильські медики букет пострадіаційних хвороб характеризують як «прискорене старіння організму».

Різке погіршення здоров'я обертається для Гітлера ще й психічними відхиленнями. Спеціалісти знають: кожен такий хворий варіює за здоровими образом та подобою своєю. Хвороба наче відретушувала портрет Гітлера до потворного гротеску і тим передувала історії: під кінець війни фюрер замислив тотальне знищення всієї Німеччини.

«Мені здавалося, що посеред кімнати стоїть божевільний, і усі зв'язки, що досі єднали мене із цією людиною, враз обірвалися: він хотів приректи на смерть найдорожче — свій народ. Він прагнув його знищення заради вдоволення своєї злості». Це документальні свідчення Вальтера Шелленберга. Воістину кінець слуги сатанового.

Вінниця.

Жарт номера

Сумне життя, але які смішні гроші!

Микола ЛЕВИЦЬКИЙ.
Мал. Сергія ФЕДЬКА.

ПОДАРУНОК

То що, кажете, книга — найкращий подарунок?

Дозвілля

О мама мія, а справді-таки файна книженція! Обкладинка гладенька, як шкіра молодої... телички, а товста, як цеглина. «Кат-рін» називається. А ціна?.. Що-о? С-скільки-с-скільки? Боже, та тут заїкою станеш. П'ятдесят тисяч! Господи, як дорого нам обходиться культура. Та це не книжка, а майже півлітра «Столичної». Ні, книга хороша, історико-любовний роман. Класна річ, але як той казав «но ціна безбожна». Треба добре подумати, що купити: книгу чи півлітру?

Значить так, книга товста і мені вистачить на весь рік читати, і то якщо на роботу не ходити, а півлітру я випиваю за десять хвилин і півгодини перекурюю.

Далі, куди я цю книжку засуну зараз? Я не маю такої великої кишені, а пляшку я запросто запихаю в будь-яку кишеню. Так, я розумію, що книга — це джерело знань, але горілка — джерело насолоди й натхнення. Просто величезне натхнення творчо розмалювати комусь пику. Та й інше. Прийде хто до мене з вищою освітою, книгу побачить (а чому її не побачити, коли вона в мене одна буде, не рахуючи «Букваря») і скаже: «Дай почитати на тиждень», а забуде принести й через рік. А хай хто позичить горілку і спробує вчасно не повернути, так я йому, як той казав, моргала виколю.

Не думайте, що я вже такий тупий, що не розуміюся на літературі. Та я цю світову літературу наскрізь бачу з усіма її підтекстами. Візьмімо для прикладу Дюму з трьома машкетерами. Дурному ясно, що хлопці на трьох «совображають» пляшку французького коньяку. Або що мав на увазі Джек з Лондона, коли писав «Серця трьох»? Коневі ясно — на трьох зміркували. А ще книжку бачив «Три товстуни». Ну, цим пляшки замало, їм барило подавай. Або ще якийсь англієць учудив про трьох у човні, не рахуючи собаки. Ну, ясно: чого пса рахувати? Вони ж алкоголю не вживають. Це ж не «Троє поросят» з казки. Чого ці свині разом собі хату будують? Та ясно: щоб утрьох банячити, немарно кажуть: «Напився, як свиня». Просто страшна казка — до чого ці свині доходять! А ви кажете, читай. Та чого доброго навчить ця література, коли навіть Червона Шапочка несе своїй бабусі кефір. А в ньому також алкоголь! Вовка на неї нема.

Не думайте, що в мене нема бібліотеки. Є і дуже багата. Я, коли добре «начитаюсь», люблю переглядати її. По корінцях читаю: «Московська» 2 крб.87 коп. Божественна ціна! Або ось «Сонцедар» 1 крб.32 коп. Тут і «Водка» (3 крб.60 коп.), і «Русская», і «Кубанская», «Столичная». Маю новинку зарубіжної літератури. Ось «Шотландське віскі». Цього я не читав, етикетку знайшов. Кажуть, що міцна література, просто жива класика. Я переважно читаю самодіяльні твори. Тепер і брошури відповідні женуть «міцний самогон своїми руками». Звичайно, це не «Смирнов» і не віскі, та я ж патріот!

Ні, я все-таки куплю цю книжку... через рік. А зараз віддам перевагу «Російській» (клята звичка до колоніального минулого). Головне, що пляшку можна буде здати, коли ціни зростуть на посуд, бо то валюта. І зброя. По голові можна дати, коли спиртне вдарить у голову.

А поки що... Ех, піду вип'ю сторінок зі сто, чи то пак... прочитаю сто грамів.

Василь БАБІЙ.

Почуте мимохідь

Хто що вміє

Молоді люди заручилися. Мати дівчини вихваляє свою доньку:

— Моя Надійка танцює, співає, водить машину, гарцює на коні, займається аеробікою.

— Не біда, — одказує мати юнака. — На щастя, мій син вміє добре готувати.

Що то було

Зустрілися два приятелі і повели мову про театр.

— Я вчора був у театрі і ніяк не можу зрозуміти, що грали — драму чи комедію.

— А чим все скінчилося?

— Одруженням.

— Тоді то була трагедія.

Любов і ненависть

— Ох, татуню, — каже одна екзальтована дівчина. — Як добре у книжках: смерть часто-густо перетворює ненависть на любов...

— Авжеж, саме так, — жваво підтримує батько. — От хоча б взяти порося. Ненавиджу я цю тварюку: жере за трьох, по калюжах валяється, геть усю городину понівечило. А ось подай те ж саме порося, та на стіл, та з хріном, та ще й під чарчину... Ех, люблю!..

Записав Михайло БІЛОКРИНИЦЬКИЙ.

Київська область.

Римовані стібки

Найбільший дефіцит

Перед дзеркалом, як дзига,
Крутиться дівча.
— Ех, знайти б мені «крутого»
Хлопця-фірмача.
Щоб возив на «Мерседесі»,
«Форді» чи «Рено».
Щоб водив по ресторанах,
Барах, казино.
Так би я його кохала,
Пестила — без меж...
— Тю, — не витримала мати, —
Що це ти плетеш?!
Віддаватися за гроші —
То хіба життя?
Перш за все повинне бути
Справжнє почуття.
А дівчисько скалить зуби:
— Ти відстала, ма.
Почуттів у мене повно,
А грошей катма!

Григорій ЄЛИШЕВИЧ.

Суми.

Мільйонер

Всьо чотко!

Сичук зупинився біля старовинного особняка у стилі модерн. Тривалий час його займала якась контора, перетворивши на сарай, але тепер завдяки новим володарям особняк відродився й засяяв.

— Ви до кого? — зупинив відвідувача стрижений хлопець-«качок».

— Тут клуб мільйонерів?

— Ну?

— Ахто тут у вас за головного?

— У нього офіс в іншому місці.

— А хто тут за нього? — не відступав Сичук.

«Качок» натиснув кнопку домофону.

— Тут до вас просяться. Навіщо, не каже. На вигляд — чайник. Пустити? Гаразд. — Ляснувши наче ненароком відвідувача по кишенях, охоронець звільнив прохід. — Нагору й ліворуч, там побачите.

Сичук зійшов мармуровими сходами на другий поверх і килимовою доріжкою попрямував до ліпної зали з каміном. Звідти масивні двері з бронзовою ручкою у вигляді левової лапи вели до кабінету. За різьбленим столом сидів молодик у модному двобортовому піджаку й штанях вільного крою, перед ним лежала пачка «філіпп-моріса».

— Це клуб мільйонерів? — повторив своє запитання Сичук.

— Ну? — так само відреагував молодик.

— Я теж хочу вступити до вашого клубу.

На відвідувачі було вбрання, куплене якщо не за часів Хрущова, то, принаймні, за доби Брежнєва. «Схоже, дивак якийсь, із викрутами, — подумав молодик. — Навмисне упакувався у ретруху». Згадався йому побачений по телевізору бородань, з виду бомж, який притягнув до банку торбину, напхану «баксами».

— Дозвольте запитати, капітал у вас в чому: інвалюті, цінних паперах, нерухомості?

— Скоріше, нерухомості, — відповів Сичук.

— Це ж як? Свій літак? Чи яхта?

— Навіщо літак? Усе при мені. Зважте самі. Почнемо з холодильника «Дніпро», хоча й старенький, а мільйонів на два у нинішніх цінах потягне. Телевізор — теж не менше. А ще меблі там усякі. Буфет — рухло, але тим дорожчий. Плита газова, ванна — облуплена, але справжня, чавунна, кістки на ній рубати можна. Ще машина пральна, праска, м'ясорубка, різні там склянки, миски, каструльки, пательні... Разом на кілька мільйонів набереться.

Хазяїн кабінету вирячився на відвідувача.

— Що, не вірите? — образився той. — Я рахував. Можете перевірити.

— Та вірю я вам, вірю!

— Отже, можна подавати заяву чи як?

— Завтра. У нас якраз саме рада, одразу й розглянемо.

Вдома Сичук написав:

«До клубу мільйонерів

Заява

Прошу прийняти мене членом і видати належного документа. Зобов'язуюся виконувати мільйонерські обов'язки.

Пан Сичук Б. С. »

На другий день Сичук причепив до папірця фотографію, видерту з партквитка, й знову подався до знайомого особняка. У дверях його зустрів той самий «качок».

— Ви до кого?

— Та ось заяву приніс — до клубу мільйонерів.

— Ви помилилися.

— Як помилилися? Я ж тільки-но вчора тут був.

— То вчора, а це — сьогодні. Нині тут уже клуб мільярдерів, — процідив охоронець і випхав відвідувача на вулицю.

«Мільярдерів то мільярдерів, — майже не засмутився Сичук. — З'явлюся сюди через рік. А то ще й раніше».

Савелій ЦИПІН.

Харків.

ЩОСЬ НЕ ТАК...

Пуп землі

Лежу часом на канапці і газети читаю. Про Президента люблю читати. То там і сям він побував, то з офіційними делегаціями зустрічався. Але от що цікаво: де б не побував, усюди гучні прийоми (що само собою зрозуміло) і ці ж самі — офіційні обіди. Подеколи аж по три на добу.

А я ж у демократичній державі такий самий гомадянин, як і Президент. Чому б і мені при зустрічах офіційний обід не влаштувати? Ну, хай не обід, а хоч б маленький сніданочок.

Аж тут, бачу, чалапає через город повз моє обійстя Василь Славута, з сокирою. Свіжий, як нова гривня. Я йому так:

— Ну, Василю, раз завітав, так тому й бути: обідаємо! У культурних колах так заведено.

Славуту довго запрошувати не треба. Сіли на веранді до столу. Випили, закусили. Пішов Славута через годину, сокиру свою в мене забув.

За ним, бачу, поза городами цей же іде, як його, котрий у конторі... Клим чи Максим.

— Привіт, Климе! — вітаюся здаля. — Раз ідеш, то заходь, офіційно пообідаємо. Чого вже там...

— Я не Клим, — невдовзі відповідає конторський, слухняно знімаючи у веранді черевики. — Я Ничипір. Але сяду.

Сіли. Посиділи, про політику погомоніли, як президенти. Попрощався розчулено Ничипір, черевики свої у мене залишив. У кімнатних капцях пішов. А тоді і цей ще наспів... про якого вже не пам'ятаю. Кашкет його й досі у кутку висить. Дав я йому такий прийом, що куди там.

А вранці лежу на канапі, газету беру. Знову Президент, читаю, два прийоми з обідами дав. Вмить мене з канапи змело, мов пружиною: щось воно не так. Після вчорашніх прийомів мене навіть від кефіру відверне, а тут таке... Напевне, знову наші газети прибріхують...

Іван КИДРУК.

Рівне.

ГОЛОС України

Засновник — Верховна Рада України.
Видавець — Президія Верховної Ради України. 252019, м. Київ-19, вул. М. Грушевського, 5.
Газета виходить з 1 січня 1991 року.

Перший заст. головного редактора, А. ГОРЛОВ.
Редколегія: О. БІЛИК (заст. головного редактора), Л. БРОВЧЕНКО (в.о. заст. головного редактора), І. ГРУШКО, В. КРАСНОДЕМСЬКИЙ, С. ПИСАРЕНКО, С. ПРАВДЕНКО (головний редактор), Б. СИДОРЕНКО (заст. головного редактора), А. СОЛОНСЬКИЙ, В. СУДДЯ (заст. головного редактора).

Адреса редакції: 252047, Київ-47, вул. Нестерова, 4.

♦ ТЕЛЕФОНИ: для довідок — 441-88-23; телефакс — 224-72-54; відділ реклами — 441-89-34, 441-89-44.
♦ Рукописів не повертаємо.
♦ Листування з читачами — тільки на сторінках газети.

Свідоцтво про реєстрацію періодичного друкованого видання — КП № 1 від 18.09.1990 р.

♦ За зміст та достовірність інформації у рекламних публікаціях відповідальність несе рекламодавець. ♦ Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій. ♦ За точність викладених фактів відповідальність несе автор.

Газета виходить 5 разів на тиждень (крім неділі й понеділка) українською і російською мовами. Індекс 60955. Тираж 315515.

Комбінат друку видавництва «Преса України». 252047, Київ-47, проспект Перемоги, 50.
1 2 3 4 5 6 7 8 9 0
Зам. 0311051.

Газету набрано і зверстано в комп'ютерному центрі «Голосу України».